Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[Хэб]лэгдэжэ эхилээ 1921 оной декабрин 21-нэй гараа | № 175 (13664) | 1974 оной июлиин 28, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

● Үбһэ хуряалга; сенаж, силос даралга — мүнөөдэрэй гол зорилго.

■ Малай эрхим шанартай тэжээл бэлэдхэхын түлөө оролдоё.

СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси

ПАРТИ БА АРАДАЙ БАТА НЭГЭДЭЛ

Союзай Соведэй, Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани

[Ию]лиин 26-да Москвада [СССР]-эй юһэдэхи зарлалай [Верх]овно Соведэй нэгэдэхи [сесси] хүдэлмэреэ үргэлжэ[лүүл]бэ.

[Үдэ]рэй 10 часта Кремлиин Ехэ ордон соо СССР-эй Верховно Соведэй заседанинуудай зал соо Союзай [Сове]дэй, Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани нээгдээ.

[Зал] соо олон тоото айлшад, харин гүрэнүүдэй [элшэ]дүүд, совет болон [гадаадын] журналистнууд байл[гаа].

[Пр]езидиумэй хабаадагшад Л. И. Брежнев, Ю. В. [Андр]опов, А. А. Гречко, [В. В.] Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. [Косы]гин, Ф. Д. Кулаков, [Д. А.] Кунаев, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. [Подго]рный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. [Шелеп]ин, В. В. Щербицкий, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарёв, Ш. Р. Рашидов, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов болон К. Ф. Катушевые үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар хүл дээрэ бодожо угтаа.

Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **В. П. Рубен** түрүүлэгшээр һууба.

Сесси зүбшэн хэлсэхэ ээлжээтэ асуудалда — СССР-эй Верховно Соведэй Президиумые һунгаха асуудалда ороно.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь депутат Л. И. Брежневтэ үгэ үгтэнэ. Тэрэнние депутадууд, айлшад хүл дээрэ бодожо, нэрьемэ, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаба.

статьягай ёһоор, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум иимэ бүридэлтэйгөөр һунгагдана гэбэл: түрүүлэгшын 15 орлогшонор — союзна республика бүхэнһөө нэгэн, секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 20 гэшүүд.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй партийна бүлэгэй, палатануудай Старейшинэнүүдэй соведүүдэй даалгабаряар Түрүүлэгшын орлогшонор, секретарь, Президиумэй гэшүүд тухай дурадхал танай үзэмжэдэ табинаб. Н. В. Подгорный эдэ тушаалнуудта кандидатурануудые нэрлэнэ.

Хоёр палатануудай депутадууд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумые нэгэн дуугаар һунгана.

Сесси СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай асуудал хаража үзэнэ. Энэ асуудалаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь депутат **М. П. Георгадзе** элидхэл хээ.

СССР-эй Верховно Совет СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталаад, зохихо хуулинуудые абаа.

Удаань түрүүлэгшын нэрэ дээрэ үгтэһэн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай мэдүүлгэ соносхогдоно:

«СССР-эй Конституциин ёһоор, мүн СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ СССР-эй правительство байгуулха тухай асуудалай табигдаһантай дашарамдуулан, Министрнүүдэй Совет эрхэ уялгаяа дүүргээ, тиигээд Верховно Соведэй үмэнэ түлөөлэлгэеэ болюулха гэжэ тоолоно.

Энэ мэдүүлгые Совет Социалис Республикануудай Союзай Верховно Соведтэ дуулгахые СССР-эй Министрнүүдэй Совет таанарые гуйна».

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **Л. И. Брежневтэ** үгэ үгтэнэ. Тэрэ халуун, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтагдана.

[Деп]утат Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

[Нүх]эд депутадууд!

[Мүн]өө Верховно Совет Со[вет гү]рэнэй хүтэлбэрилхы [байгуу]лгануудые байгуулхань.

[СС]СР-эй наймадахи зар[лалай] Верховно Совет, тэрэ[нэй] Президиум совет арадай [шу]хала эрилтэнүүдые [дүүргэ]һэн Советскэ Союзай Коммунис партиин поли[тикэ]ын хүтэлбэри болгон, ма[най ор]оной социально-эконо[мико]ын хүгжэлтын, тэрэнэй [хоо]рондын харилсаануу[дай] шухала асуудалнууды [хар]ьялалтатайгаар шиидхэбэ. Харин мүнөөнэй зарла[лай гү]рэнэй засагай дээдэ [органуудай] үмэнэ бүри ехэ зо[рилгонуу]д табигдана. Үнгэр[һэн зарл]алтада арадай дэм[жэлгээр], халуунаар һайшааһан [Советс]кэ Союзай Коммунис [парти]ин һунгуулиин програм[мые] бэелүүлхын тула хүсэ [шадал], мэргэжэл шадабари гаргаха арга боломжо депутат бүхэндэ олгогдонхой.

Мүнөө Верховно Соведэй шэнэ Президиум һунгаха асуудал шиидхэхэмнай. Энээнтэй дашарамдуулан, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй дурадхалые танай үзэмжэдэ табинаб. Энэ дурадхалые Верховно Соведэй партийна бүлэг, палатануудай Старейшинэнүүдэй соведүүд һайшаагаа. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр нүхэр **Подгорный Николай Викторовичые** дахин һунгаха дурадхал оруулнаб. **(Үни үргэлжэлһэн альга ташалган).**

* * *

Депутат Н .В. Подгорный СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр дахинаа нэгэн дуугаар һунгагдана.

Депутат Н. В. Подгорнодо үгэ үгтэжэ, тэрэ үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтагдана.

[Деп]утат Н. В. ПОДГОРНЫН хэлэһэн үгэ

[Хүндэ]тэ нүхэд депутадууд! [СССР-эй] Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын [хү]рьюусалгатай тушаал[да на]майе дахинаа һунгажа, [нам]дадын этигэл найда[бари] [гар]гаһанһаа үүлһэнэйтнай түлөө [Советс]кэ Союзай Коммунис [партиин] Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно [Совед]эй депутадуудта гүн [ёһоор]эй, халуун зүрхэнэй [баяр] хүргэхыемни зүбшөө. **(Альга ташалган).**

[Мүн]өө эндэ КПСС-эй ЦК-[гай] Генеральна секретарь [Л. И.] Брежневэй хэлэһэн үгэ [С]ССР-эй наймадахи зар[лалай] Верховно Соведэй, тэ[рэнэй] Президиумэй ажал [ман]а партиин зүгһөө үн[дэ]р сэгнэгдээ, ороной [гүрэн]эй засагай дээдэ орга[нуудай] үмэнэ ойрын сагай [зо]рилгонууд табигдаа гэ[жэ т]эмдэглэгдэнэ. Шэнэ зар[лалай] Верховно Соведэй бү[хы] депутадууд энээнние [бэелүүлхэ ёһотой] [бай]на захяа гэжэ хүлеэн абана, дотоодын ба гадаадын политикын талаар манай партиин агууехэ хараа шугамые бэелүүлхэ хэрэгтэ үдэр бүриингөө ажал хэрэгээр туһалжа байха юм, гэжэ этигэмжэтэйгээр хэлэжэ болоно. **(Альга ташалган).**

Намда үзүүлэгдэһэн энэ этигэл найдабарие бүхы ажал ябуулгаараа харюулжа байхаб. КПСС-эй XXIV съездын тодорхойлһон Коммунис партиин генеральна хараа шугамые шууд сэхээр бэелүүлжэ байхаб, арадай аша туһада, манай нийтын хэрэг — коммунизмын һалбаран мандахын тула эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллахаб, гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын үндэр тушаалые даажа абаха зуураа, КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедые, Верховно Соведые найдуулхыемни зүбшөөгыт. **(Альга ташалган.)**

Нүхэд депутадууд! СССР-эй Конституциин 48-дахи

Депутат Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

Нүхэд депутадууд! Коммунис партиин политикые, Центральна Комитедэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, СССР-эй Министрнүүдэй Совет арадай ажахые хүгжөөхэ тушаа КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдһээ уламжалан гараһан зорилгонуудые дүүргэхэ талаар үнгэрһэн саг соо горитой хүдэлмэри ябуулаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эрхэ түлөөлэлгынгөө дүүрэһэн тухай Верховно Соведэй үмэнэ бариһан мэдүүлгые бидэ мэнэ һаяхан шагнабабди.

Энэ мэдүүлгые хараадаа абажа, Верховно Соведэй партийна бүлэгэй ба палатануудай Старейшинэнүүдэй соведүүдэй дэмжэһэн, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй даалгабаряар нүхэр Косыгин Алексей Николаевичые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр дахин томилхо гэһэн дурадхал танай үзэмжэдэ оруулнаб. **(Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалган).**

СССР-эй Правительствын бүридэл тухай дурадхал Верховно Соведтэ оруулхыень нүхэр Косыгин Алексей Николаевичта даалгахые дурадхагдана **(Альга ташалган).**

* * *

СССР-эй Верховно Совет СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын хэһэн мэдүүлгэ тушаа тогтоол нэгэн дуугаар баталан абаба. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын хэһэн мэдүүлгэ хараада абтажа, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ажал ябуулга һайшаагдаба. Нүхэр А. Н. Косыгин СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр томилогдожо, СССР-эй Правительствын бүридэл тухай дурадхал СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ оруулхыень тэрээндэ даалгагдана. СССР-эй Правительствые СССР-эй Верховно Соведэй байгуултарнь өөрынгөө уялгануудые дүүргэжэ байхыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгагдаба.

Энээгээр Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани дүүрэһэн байна.

* * *

Кремлиин Ехэ ордон соо 15 часта СССР-эй Верховно Соведэй **Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтын хоёрдохи заседани** нээгдэбэ.

Депутадууд ба айлшад Коммунис партиин, Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые хани халуун, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаба.

Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **А. П. Шитиков** түрүүлэгшээр һууба.

Верховно Совет СССР-эй Правительство — СССР-эй Министрнүүдэй Соведые байгуулха асуудал хаража үзэбэ.

Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтагдаһан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **А. Н. Косыгинда** үгэ үгтэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй даалгабаряар А. Н. Косыгин Совет Социалис Республикануудай Союзай Правительствын — СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй бүридэл баталамжада табина. Энэ бүридэлые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй партийна бүлэг һайшааһан байгаа. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшын, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонорой, СССР-эй министрнүүдэй, комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй, правительствын бусад гэшүүдэй тушаалнуудые дааха кандидадуудые, тэрэшэлэн СССР-эй Конституциин 70-дахи статьягай ёһоор СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй бүридэлдэ тушаалаараа ородог союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрые тэрэ нэрлэһэн байна.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭХЭ ДҮТЭЛӨӨ

ФОТО РЕПОРТАЖ

УЛААН-ҮДЫН аймагай Ивалгын туршалгын үйлэдбэриин ажахыда сенаж дараха комплексно оньһожоруулагдамал бригада байгуулагданхай. Бригадирынь совхозой ахамад мелиоратор Нестер Георгиевич Богданов юм. Энэ коллективтэ тракторай 4 косилка, һури сомохо хоёр түхеэрэлгэ, «К-700» түхэлэй хоёр трактор, 2 автомашина, тусхай түхеэрэлгэтэй тракторай 3 тармуур, дүрбэн нагшуурга, «С-100» түхэлэй хоёр трактор үгтэнхэй.

Сенаж дарагшадай бригада мүнөө түлэг хүдэлжэ байна. Тус бригада үдэр бүри 120-150 тонно сенаж дарана. Эбтэй зэтэй механизаторнууд богонихон болзор соо 3000 гаран тонно сенаж дараад байна.

— Байгша ондо манай совхоз гектар бүриһөө дунда зэргээр 20 центнер үбһэ сабшажа абаха даабаритай. Минии даажа байһан сенаж дарагшадай бригада бүхыдөө 4500 тонно тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй юм,— гээд, бригадир Нестер Георгиевич хөөрэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: түрүү косилкашан Павел Тугаринов (дээдэ талада); бригадир Н. Богданов үдэр бүри хэды тонно сенаж дараһанаа тоолоно; Дээдэ-Ивалгада сенаж даража байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ГУРБАНАЙ НЭГЭ ХУБИНЬ АБТАА

Нийтын адууһа малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриин эршэ үдэрһөө үдэртэ шангадана. Үбһэндөө жэгдэрэн ороһоор тиимэ үни болоогүйшье һаа, манай колхозой бүхы бригаданүүдтэ хамта 900 гаран гектарай ногоон сабшагдаад, тэрээнһээ 640 гаран гада дээрэхи үбһэниинь хуряагдажа абтаба. Мүнөө ажахы дотор бүхыдөө 6570 центнер үбһэн һурилэгдөөд байна гэхэ гү, али 200 гаран сомоо тракторай шарганууд дээрэ бодхоогдоо.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, бүхыдөө абаха ёһотой үбһэнэйнгөө гурбанай нэгэ хубиие хуряажа абаабди. Илангаяа нэгэдэхи отделениин К. Ф. Сафоновой хүтэлбэрилдэг бригадынхид даб дээрэ тэжээл бэлэдхэлгээр дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Эндэхид 1000 центнер үбһэ һурилөө, үшөө 1200 центнер сенаж дараа. Звенонуудай дундаһаа механизатор Ф. Т. Филатьев, М. Д. Стрекаловский, Д. Б. Бурзаков, Д. Ленхоев гэгшэдэй звенонуудые онсолон тэмдэглэмээр. Эдэнэр тус тустаа 550—600 центнер үбһэ һурилэнхэй.

Тэрэшэлэн колхоз дотор богонихон болзор соо 5000 центнер шэмэтэ тэжээл — сенаж нүхэндэ хэгдэжэ дарагдаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ сабшалан дээгүүр тракторай косилканууд үглөөнһөө үдэшэ болотор таршагалдана. Эндэ тэндэ гар хажууршадай зэлэ татан ябахань харагдана. Эндэ бэрхэ хажууршан Виктор Сизых һүүлэй хоёр үдэр хахад соо 150 соотын ногоо унагаажа, мүрысөөндэ түрүүлбэ.

Н. ЮМСУНОВ,
Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ.

ЖЭГДЭРЭН ОРОНХОЙ

Юһэдэхи табан жэлэй, тодорхойлхы дүрбэдэхи жэлдэ, нийтын адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ халуун хаһа ерэнхэй. Хүрбын совхоз тэжээл бэлэдхэлгэдээ жэгдэрэн оробо. Үбһэ хуряалгада хэрэглэгдэхэ косилка, тармуур, бусад техникэ саг соогоо заһабарилагдаһан байна.

Совхозой хүдэлмэришэд хэдэн звено боложо хубаагдаа. Суута луговод Д. Ракшаевай даадаг звено Доодо-Нуга гэжэ газарта, муу бэшэ ургасатай сабшаланда гаража, түрүүшын һуринуудые табиба. Тус луговод энэ жэлдэ гектарай 20—22 центнер үбһэ хуряаха зорилготойгоор хүдэлжэ байна.

Ц. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хори.

ХОЁР ХАЛААНДА

Дээдэ-Тайлсын совхоз үбһэндөө ороходоо урда, ажахынгаа гурбадахи отделенидэ АВМ-0,4 түхэлэй оньһон агрегат тодхоод, тарялангай захын урмэдэһэ халаахай, талын ногоо сабшажа, витаминтай ногооной гурил гаргажа эхилээ юм.

Энэ агрегат мүнөө хоёр халаанда үдэр һүнигүй хүдэлгэгдэжэ, суудхэ бүри 26 центнер ногооной гурил гаргана. Тиигэжэ нёдондо энэ үедэ совхоздо ойроодоол 50 центнер ногооной гурил татагдаад байгаа һаа, мүнөө 250 центнер тиимэ тэжээл бэлэдхэгдээд байна.

Тус агрегадые хүтэлбэрилэгшэ Ф. Ф. Усенков халаанайнгаа найман хүнэй ажалые шадамар бэрхээр эмхидхэнэ.

Т. ЛЕНСКАЯ.
Хоринн аймаг.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ХЭЗЭЭ ЗАҺАГДАХА КОМБАЙНУУД БЭ?

[Р]еспубликымнай далай ехэ [тар]алан үдэр бүри шэмэ шүү[һэ] нэмэжэ, эдеэшэг алтан хоо[сор] урихан һэбшээндэ эль[бэ]жэн, миралтан байна. [Хэм]жээгүй баян ургасаа ху[ряаха] сагнай хүрэжэ ерэхэнь. [Тии]хэдэнь «талын онгосонуу[д]» тараан далай соогуур [үдэ]р һүнигүй тамархань ойр[тоо]бо.

Теэд ингэжэ манай сэдьхэл [зо]в асуулха «онгосонууднай» [ажал]аа замдаа мордохоор хэр бэ[лэн] болоод байна гээшэб? — [Эн]эн асуудалда харюу олохын [тул]а Сэлэнгын аймагай кол[хоз], совхозуудаар тарян хуряа[лгын] техникэ шалгахаяа гараһан [ба]йбди.

[Эн]эн түрүүн Карл Марксын [нэрэ]мжэтэ колхоз шалгагда[ба]. Эндэ ямар байдал харагдааб? Нэгэдэхеэр, таряа хуряалгада бэлдэхые һанахаһаа байха үбһэнэйнгөө техникэ арайхан гэжэ бэлдээд, звенонуудые һаял сабшалан тээшэ гаргажа байба.

— Комбайнуудтнай заһагдажа байна гү? —гээд, МТМ-е даагша Ю. М. Иринцеевһээ асуухада, нигэжэ харюусаба:

— Ахалагша инженернай һаяхан тушаалһаа болёод, би орондонь байна гээшэб. Комбайнууд заһагдажа эхилээд байна.

— Хаана заһагдажа байнаб?

— Комбайнер бүхэн газаагаа табяад заһажа байдаг.

— Техникээ жэл бүри иимэ аргаар заһадаг гүт?

— Тиимэ.

— Комбайнуудтнай заһагдажа хэзээ бэлэн болохоб?

— Түсэбэй ёһоор августын нэгэндэ бэлэн болоод байха ёһотой.

— Мүнөө хэды комбайн заһагдаад байнаб?

— Найман жатка, таряа хуряадаг гурбан комбайн бэлэн лэ болонхой.

Нимэшүү хөөрэлдөөн шалгагшад Ю. Иринцеев хоёрой хоорондо болобо. Һүүлээрнь шалгагшад айлнуудаар ябажа, заһагдажа байһан комбайнуудые харахаяа гарабад.

Арба гаран комбайн айлнуудай газаагуур хэбтэбэ. Зүгөөр тэдэнние заһабарилжа байһаншье хүн харагдабагүй. Бэшэ комбайнуудынь тосхоной хажуудахи тарянай тоог дээрэ эмхи гуримгүйгөөр табигданхай, хүнэй гар хүргэгдөөгүй. Энэ колхоздо дүн хамта таряа хуряадаг 41 комбайн, 16 жатка, силос хуряадаг 7 комбайн бии. Теэд энэ олон техникэ хэзээ заһагдажа бэлэн болохо гээшэб? Энээндэ дүүрэн харюу үгэхэ хүн колхоз соо олдобогүй.

Юундэб гэхэдэ, энэ колхозой инженернүүдэй ажалаа муугаар эмхидхэһэнһээнь, олон дутуу дунданuудтай байһанһаань боложо, иимэ байдал тохёолдоо.

Нэгэдэхеэр, хүдэлхэ комбайнернуудай тоо мүнөө болотор бүридхэгдөөгүй байна. Тиихэдээ олонхи комбайнуудынь эзэгүй үлэшөө. Колхозой инженер, механигууд таряа хуряалгада гараха техникэдээ дефектовко гэхэ гү, али комбайн бүхэндэ хэр зэргын заһабари ямар саг соо хэгдэхэ ёһотойб гэһэн уридшалан шэнжэлэлгэ хээгүй байба. Тиимэһээ комбайнернууд даажа байһан комбайнаа заһаал хэбэртэй, үни удаан саг соо унжагайруулха жэшээтэй болоно. Тэрээнһээ уламжалан хэды шэнээн, ямар запасной частьнууд хэрэгтэй болохоб гэжэ мэдэгдэнэгүй. Мүнөө болотор «Сельхозтехникын» аймагай нэгэдэлдэ хэрэгтэй запчастьнуудай захил хэгдээгүй үлэшөө.

Комбайнуудые айлнуудаар тараажа заһабарилха гээшэ тон буруу гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Теэд энэ колхоз МТМ-эйнгээ хашаа соо заһаха аргатай гү? Үгы! Юуб гэхэдэ, МТМ-эйнь хашаа соо эмхи гуримгүй. МТМ соо байһан техникэ хаа-хаанагүй хайша хэрэг хаягданхай. Шэнэ, хуушаншье детальнууд ногооной оёроор хэбтэнэ. Запасной частьнуудые хадагалдаг складуудынь дуһаалдаг модон гэрнүүд соо хаятай, жэбэржэ хэбтэнэ. МТМ соохи иимэ байдалда колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэниинь шье анхаралаа хандуулдаггүй байна. Складые даагша Зоя Егоровна Башлеевашье склад соогоо гуримтай болгохые оролдоногүй.

Дээрэ дурсагдаһан дутуу дунданuудые усадхахын тула ямаршье хэмжээн даб дээрэ абтанагүй.

Сэлэнгын совхоздо имэрхүү байдал ушарбашье, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхидо орходоо нэгэ бага дээрэ байна. Бүхы комбайнуудынь МТМ-эйн хашаа соо заһагдажа эхилэгдэнхэй. Зүгөөр гушан комбайнайнь ойроодоол арбаадынь заһагдажа эхилээ. Бэшэндэнь комбайнернууд олдоодүй. 14 жаткын зургааниинь заһагдаа. Силосэй ургамал хуряадаг 9 комбайнай зургааниинь бэлэн болоо. Бэшэ техникын хэдыдэ бэлэн болохонь үшөө элирээдүй байна.

Эдэ хоёр ажахынуудай дутуу дунданuудые анхаралдаа абажа, Сэлэнгын аймагай бусад колхоз, совхозууд таряа хуряалгадаа саг соонь һайнаар бэлдээд, тодорхойлхы жэлдэ ургууһан таряагаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа абаха байһандань найдагдана.

В. ЦЫРЕНОВ,
республикын совхозуудай үйлэдбэриин нэгэдэлэй начальнигай орлогшо.

Н. ГВОЗДАРЬКОВ,
Сэлэнгын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

Д. ДЫЛГЫРОВ,
манай корр.

Республикымнай партийна организацинуудта партийна документнүүдые һэлгэлгэ дүүрэнтэжэ байнхай. Кабанскын аймагай партийна организаци тэрэ тоодо оролсоно. Партиин XXIV съездын. «Партийна документнүүдые һэлгэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай майн (1972 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар партиин райкомой бэелүүлһэн хэмжээнүүд тухай, партийна документнүүдые һэлгэлгын зарим дүнгүүд тухай хөөрэхыень партиин Кабанскын райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша А. П. КЛЮЧЕРЕВТЭ манай корреспондент хэдэн асуудалнуудаар хандаһан байна. Тэрэнэй харюу доро үгтэбэ.

ХАРЮУСАЛГА УЛАМ ДЭЭШЭЛНЭ

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна документнүүдые һэлгэхэ талаар ямар хэмжээ ябуулгануудые партиин райком бэелүүлһэн байнаб?

Аймагай колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай бүхы партийна организацинуудта «Партийна документнүүдые һэлгэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй тогтоол нэн түрүүшээр зүбшэн хэлсэгдэһэн бэлэй.

Партиин райком партийна документнүүдые һэлгэлгые һайнаар үнгэргэхын тула ажахынуудай предприятинууд, эмхи зургаануудай парткомуудай тоосоое шагнадаг, партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэл тухай асуудалые заримдаа райкомой бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэдэг байгаа. Жэшээлбэл, Оймороой совхозой хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үзэл сурталай хүдэлмэридэ хабаададаг тухай, өөрынгөө шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар Клюевскэ леспромхозой партийна организациин хүдэлмэри. «Шергинский» совхоздо партида шэнэ гэшүүдые абаха талаар ябуулдаг хүдэлмэри тухай болон бусад шухала асуудалнууд райкомой бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн, зохихо тогтоол баталан абтаһан. Гэхэтэй хамта партийна организацинуудай зарим секретарьнуудые эмхидхэлэй таһагта дуудажа, партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлдэхэ талаар ямар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ байһан тухай тоосоонуудые шагнадаг байгаабди. Партиин райкомой зүгһөө партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ зорюулһан хэмжээ ябуулганууд олон байгаа. Аймагай бүхы коммунистнуудай дунда ябуулһан эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриинай энэ шухала хэрэгтэ зорюулагдаһан байгаа. Партийна документнүүдые һэлгэлгэ саг зуурын ажал хүдэлмэри бэшэ. харин коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлые. харюусалгые. ажалай журамые саг үргэлжэ һайжаруулха зорилго бидэнэй үрдэ табина.

Аймагай партийна организацида үнгэргэгдэһэн партийна документнүүдые һэлгэлгын дүнгүүд тухай юу хэлэхэ байнат?

Манай аймагта партийна документнүүдые һэлгэлгэ эмхитэйгээр, партийна организацинуудай ажабайдал ба ажал ябуулгада тон ехэ ашатуһатайгаар үнгэрөө. Аймагай бүхы коммунистнуудтай хөөрэлдэжэ, тэдэнэй һанал бодол ба дурадхалнуудые элирүүлээбди. Партийна зэмэдэ ороһон хүнүүдтэй тусхай хөөрэлдөөнүүд болоһон, тэдэнтэй нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулагдаһан байна. Партийна организацинууд, партиин райком зарим хүнүүдтэ партийна билет үгэхэһөө арсаһан, заримашуулда билет лиин фермые даагша А. С. Мартынов мүн иимэ байдалда ороо. Мүнөө фермые даагшын уялгаһаа тэрэ сүлөөлэгдэнхэй. Хэдэ хэдэн хүнүүд, тэрэ тоодо Сэлэнгын ЦКК-гай партийна организациин бүридэлдэ ородог коммунист С. Е. Зайцев болон бусадта партийна шэнэ билет даб дээрэ барюулха аргагүй байба. Тиимэһээ партийна шэнэ билет абаха болзорынь хойшолуулагдаа.

Партийна суглаанууд дээрэ олон жэлэй туршада үгэ хэлэдэггүй, абяагүйхэн һуудаг хүнүүдтэй шанга хөөрэлдөөн болоһон байна. Юундэб гэхэдэ, энээхэн бага ушарһаа ехэ тобшолол хэжэ болохоор ха юм. Тодорхойлон хэлэбэл, партийна документнүүдые һэлгэлгэ, коммунистнуудай үндэр харюусалгаяа мэдэрхэ, эдэбхи үүсхэлээ гаргахаар ленинскэ партиин хэрэгэй түлөө, арад зоной түлөө үнэн сэхээр ажаллаха, ажаһууха хэрэгтэ туйлай ехэ нүлөө үзүүлээ. коммунистнуудай нэрэ хүндые улам өөдэнь үргөө.

Партийна документнүүдые һэлгэлгын үедэ коммунистнуудай оруулһан дурадхалнууд болон шүүмжэлхы ажаглалтанууд тушаа ямар хэмжээнүүд абтанаб?

Партийна документнүүдые һэлгэлгын үедэ жиирэй коммунистнуудай зүгһөө олон дурадхалнууд, шүүмжэлхы ажаглалтанууд ороһон байна. Эдэ дурадхалнуудынь согсолбол, коммунист бүхэнэй зүгһөө үйлэдбэриин, ажахын хэрэгэй түлөө һанаагаа зобожо байдагынь тодоор элирнэ.

Тэдэ дурадхалнуудынь мүнөө согсологдожо, суглаанууд, зүблөөнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Коммунистнуудай дурадхалай ёһоор, нугаһа үүсхэбэрилдэг фабрикын партийна эхин организаци «Октябриин 40 жэл» колхозой парторганизациһаа һалгаагдажа, бэеэ даанхай партийна организаци эмхидхэгдэбэ. Кабанскын барилга-заһабарилгын управленидэ коммунистнуудай оруулһан дурадхалнуудай үндэһөөр партийна суглаанууд болохоор хараалагдана. Бүхы партийна эхин организацинуудта партийна документнүүдые һэлгэлгын дүнгүүдээр суглаанууд үнгэргэгдэжэ байна. Эдэ суглаанууд дээрэ дутуу дунданууд тухай, тэдэниие усадхаха арга замууд тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоно. Залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ тухай, партиин зэргэ олошоруулха тухай дурадхалнууд коммунистнуудай зүгһөө ороо һэн. Эдэ дурадхалнуудынь бэелүүлхэ хэмжээнүүд хараалагдажа байнхай.

Коммунистнууд хөөрэлдөөнэй үедэ шүүмжэлхы ажаглалтануудые хээ. Жэшээлхэдэ, Байгалай совхозой директор И. М. Макальский ажахынгаа бүхы асуудалнуудые өөрөө шиидхэдэг, совхозой мэргэжэлтэдэй һанал бодолые хараадаа абадаггүй гэжэ партийна документнүүдые һэлгэхэ үедэ элирһэн байгаа. КПСС-эй райкомдо энээн тушаа сэхэ хөөрэлдөөн болоо бэлэй. Коммунист Макальский иимэ ябадалаа заһахаб гэжэ райкомые найдуулаа. Тиигэжэ хүтэлбэрилэгшын нэрэ хүндэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдөөн болоһон юм. Клюевскэ леспромхозой хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө гаргагдадаг дутуу дундануудые райком шалгажа байнхай.

Ойрын үдэрнүүдтэ аймагай партийна организацинуудай секретарьнарай семинар үнгэргэжэ, КПСС-эй райкомой пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэдэ коммунистнуудай хабаадалга тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэмнай. Тэрэнэй удаа партиин райкомой пленум мүн дэ иимэрхүү асуудалаар зарлагдаха юм.

Партиин зэргын ургалта тухай юу хэлэхэ байнат?

Партийна документнүүдые һэлгэлгын үедэ залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, партиин зэргэ олошоруулха тухай асуудалда улам ехэ анхарал хандуулха тухай дурадхалнууд ороһон байгаа.

Ушар юуб гэхэдэ, манай аймагай партиин гэшүүдэй гурбанай нэгэ хубинь пенсионернүүд. Партийна организациин, партиин зэргэнүүдэй ургалта бидэндэ шухала удха шанартай хэрэг болоһон байна.

Энэ талаар зарим тэды ажал хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, «Шергинский» совхоздо, Байгалай модоной баазада залуу коммунистнуудай һургуули нээгдэнхэй. Тэдэ һургуулинуудта 40 шахуу залуушуул һурадаг. Тэдэнэй 12-ынь партиин гэшүүндэ кандидадта абтахаар бэлдэжэ байна. Мүнөө жэлдэ бидэнэр «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдһээ үндэһэлэн. залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар партийна организацинуудай зорилгонууд тухай» асуудалаар партиин райкомой пленум үнгэргөөбди. ВЛКСМ-эй райкомдо комсомолой эдэбхитэдэй суглаан зарлагдажа, комсомолшуудые партиин гэшүүндэ орохоор бэлдэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Коммунистнууд энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байна.

Партийна документнүүдые һэлгэлгэ манай аймагай коммунистнуудай харюусалгаяа улам дээшэлүүлхэ, ажалай журам нариинаар сахиха, партийна даабарияа үнэн сэхээр дүүргэхэ, эдэбхи үүсхэлээ улам бадаруулха хэрэгтэ нүлөөлбэ гэжэ хэлэхэ байнабди.

С. ОЧИРОВ.

ЛЕНИНСКЭ УРЯАГАЙ КОММУНИСТ

ДУЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

Георгий Иванович Колобов—ленинскэ уряагай коммунист. Тэрэ Удинскда түрэһэн, 1922 ондо Хориин аймагта комсомолой организаци эмхидхэн байгуулагшадай нэгэн юм. Иннокентий Егоров, Владимир Степанов, Михаил Догданов, Дугаржап Донгидон, Иннокентий Мухаров, Дарма Жанаев болон бусадтай хамта аймагайнгаа комсомолой организаци бэхижүүлхэ талаар тэрэ ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна.

Коммунист Г. И. Колобов Хориһоо Баргажанай аймагта эльгээгдэбэ. ВКП(б)-гэй айкомой шиидхэбэри бодотоор бэелүүлэн, тэрэ ехэ хүшэр хүндэ эрхэ байдалда республика дотор эгээн түрүүшын «Баргажанай үнэн» гэһэн аймагай газетэ гаргаха хэрэгтэ сэхэ хабаадаһан, удаашьегүй энэ газетын редактор болоһон байха. Тэрэнэй хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэжэ, 1931 оной январиин номер соогоо түбэй «Правда» газетэ иигэжэ бэшээ бэлэй:

«Союзай заха холын тайга нютагта хэблэгдэн гарадаг газетэ большевик эршэ түргэдхэн. эдэбхитэй габшагайгаар ажаллаха хүсэл зориг тэндэхи хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бадаргана, оппортунизмые элишэлэн сохино...».

Журналист Г. И. Колобов ВКП(б)-гэй Буряадай обкомой аппарадта. һүүлээрнь «Бурят-монгольская правда» газетэдэ ажаллаһан.

Тэрэнэй удаа Туркмениин ССР-эй томо предприятинуудай, ороной Хойто зүгэй ажахын ба экономическа хүдэлмэридэ хабаадалсаһан юм. Тэрэ 30 гаран жэл соо Коми АССР-эй ехэ индустрие байгуулха хэрэгтэ хабаадажа, Ухта хотын промышленна томо предприятинуудые толгойлһон байна.

Бэрхэ экономист байһан тула Г. И. Колобов нефтиин промышленностьда экономическа реформо нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан бэлэй. Нефтиин промышленностиин бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ шухала удха шанартай «Түсэб, ажалай урмашуулга, үйлэдбэриин ашаг үрэ» гэһэн ном бэшэһэн авторнуудай нэгэниинь болоно. Тэрэнь 1971 ондо хэблэгдэнхэй.

Комсомолой ба партиин ветеран, дүлэтэ жэлнүүдтэ Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэһэн Г. И. Колобов һаяхан 70 наһатай болобо. Тэрэ өөрынгөө дурдалганууд соо һонирхолтой зүйлнүүд ба баримтануудые дурдана. Георгий Иванович Колобовһоо үлүү һайнаар ажал ябуулга тухайнь мэдэхэгүй һэн тула тэрэнэй дурдалгануудһаа нэгэ хэһэг абажа, уншагшадай анхаралда табия.

«1922 оной июньдэ Бурмопавтоуправлениин үүсхэлээр Доодо-Анаада (Мүнөө Хори тосхон) Агын ба Хориин аймагуудай буряад һургуулинуудай багшанарай конференци болоһон юм. Монголой түлөөлэгшэд энэ конференцидэ хабаадалсаа һэн. Зүгөөр бодото дээрээ энэнь багшанарай бэшэ, харин буряад залуушуулай конференци болоо. Һара шахуу саг соо энэ конференци хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ бэлэй. Олон һонирхолтой элидхэл, лекцинүүд конференци дээрэ уншагдаа һэн. Бурмонавтоуправлениин түрүүлэгшэ М. И. Амагаевай хэлэһэн үгэ илангаяа удха түгэлдэр, һонирхолтой байгаа.

Конференциин болоҗо байха үедэ буряад хэлэн дээрэ уран һайханай бүлгэмэй концерт түрүүшынхеэ хараа.

Агаһаа ерэһэн бүлэг багшанар залуушуулай революционно организаци эмхидхэхэ дурадхал оруулаа бэлэй. Бидэнэр хамта дээрээ 50 залуу хүн (список үни табигдаһан байгаа) улаан туг бариад. дүүмэһээ Базарна үйлсэ хүрэтэр дуу дуулалдаһаар гаража, клубай хажууда сугларбабди. Шэнэ үе сагта залуушуулай дүүргэхэ зорилгонууд тухай хурянгы оролтын үгэ хэлээд, залуушуулай революционно организаци эмхидхэн байгуулха тухай шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаа һэмди. Тэрэнээ «Буряадай революционно залуушуулай союз» гэхэ гү, али «ревсомол» гэжэ нэрлэбэбди. Ревсомол байгуулагшад гэжэ манай нэрэнүүдтэй список уншагдаа бэлэй...

ДВР-эй эрхэ байдалда манай залуушуулай организаци нюуса организацида тэнтэй болоһон байна.

Эмхидхэлэй зүблөөн дээрэ Хориин ба Агын гүйсэдхэхы бюро бии болгогдобо. Конференциин дүүрэхэдэ залуушуул гэр гэртээ тараба. Зүгөөр намайе Агада һурагшадай багшанарай хүдэлмэридэ эльгээбэ...

Шэтэдэ ерээд байхадам гүрэн түрын удха шанартай хэрэг болобо: Атаман Семеновой талмай байһан газарта Буряадай үгы болоһон тухай, Агын хогдоод РСФСР-тэй нэгэдэһэн тухай мэдээсэгдэбэ.

Манай революционно-буряад залуушуулай союз байдалһаа гаража, «Россин залуушуулай коммунистическэ союз» гэжэ нэрлэгдээ...

Бидэ, комсомолшууд, ажалда эдэбхитэй оролсодог һэмди... Удангүй РКП(б)-гэй аймагай комитет, РКСМ-эй айком байгуулагдаһан болоо һэн. Тиигэжэ аймаг дотор партийна ба комсомолой бүхы талын хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ. Партийна ба комсомолой эгнээнүүд улам олошоржо байгаа.

Нийтэ-политическэ, соёл гэгээрэлэй хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэжэ, восточнигүүдые эмхидхэжэ, хүн зоной дунда үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха хэрэгтэ оролсожо, уран һайханай бүлгэмүүдтэ хабаадажа, бидэ, комсомолшууд ажалаа үнгэргэдэг һэмди. Спортдо, илангаяа футболдо, дуратай бэлэйбди.

...Буряадай АССР-эй байгуулагдаһан болгогдоһоор жэл болоһон ойн баярта зорюулан, хурай харбаанда бэлдэжэ байһан Футболоор түрүү һуури эзэлһэн командада тусхай шагнал гэлмэл жетон бэлдэгдээ. Профсоюзнигуудай (тэрэ үеын үбгэжөөлнүүдэй командые иигэжэ нэрлэдэг һэмди) командатай наадахадамнай олон зон олоороо сугларба. Бидэнэй олонхинь футбол түрүүшынхеэ хараа юм. Профсоюзнигуудай командые энээнһээ урид ходо шуу дараад, һур харбаан дээрэ ...сэбэбди. Саг нэмээжэ ...һэн. Тиихэдэнь бидэ ... дэшоо һэмди. Тиигэжэ ... гэжөөлнүүднай» жетон ...налда хүртөө һэн.

Бидэ иигэжэ ажаһуу хүдэржэдэг. һурадаг ...бди... 1924 ондо гурбан (тэрэ тоодо би оролсоо) комсомолой эдэбхитэн партиин гэшүүн болоо. Эдэ минутанууд хэзээдэ мартагдахагүй...

Хуби заяамнай бидэнэй нишэ, тиишэнь шэдэлзаа. Ленинскэ комсомолой туг доро ажабайдалаа эхилһэн Хорёод холшор зугаатай хүбүүд Советскэ Союзай Коммунист партиин эдэбхитэй тэмсэгшэд болонхойл байха».

Д. БУМБЕЕВ,
1929 онһоо КПСС-эй гэшүүн.

АНГЕЛИНАГАЙ АЛДАРТА ХЭРЭГЫЕ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГШЭД

1973 оной хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын үеэр онсо шалгарһан ороной эрхим түрүү эхэнэр-механизаторнуудта ажалай алдар солын бүхэсоюзна шангууд — Паша Ангелинагай бишыхан бюст барюулагдаа. «Социалис хүдөө ажахын отличник» гэһэн значогуудаар, Хүндэлэлэй грамотануудаар, мүнгэн шангуудаар эдэнэр шагнагдаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй хүдөө ажахын министр Д. С. Полянский үндэр дээдэ шагналнуудые барюулхадаа, ажалай амжалта туйлаһан эхэнэр - механизаторнуудые халуунаар амаршалаад. саашанхи хүдэлмэридөө, П. Н. Ангелинагай алдар солото хэрэг үргэлжэлүүлэгшэдые хүмүүжүүлхэдээ, ехэ амжалта туйлахыень эдэнэртэ хүсөө.

Социалис Ажалай Герой В. М. Бахолдина (Алтайн хизаар), М. Н. Классина (Краснодарай хизаар), В. А. Молочкова (Ставрополиин хизаар) болон бусад шагнагдагшадай дунда бии. Даб дээрээ 30 хүн болоно. Саашадаа улам олошорхо байһаниинь дамжаггүй. Механизаторай мэргэжэлнүүдые эхэнэрнүүдтэ шудалуулхын түлөө хүдэлөөн хүдөө нютагуудта үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Шанда хүртэгшэд оньһото техникэ хэрэглэхэ талаар ехэ үрэ дүнгүүдые туйлаа, өөһэдынгөө жэшээгээр басагадые, эхэнэрнүүдые трактор, комбайн ба бусад машинануудта хүдэлгэдэг болгоо.

1973 ондо Алтайн хизаарай «Родинский» совхозой ссуута комбайнер, Социалис Ажалай Герой А. М. Кибкало 13 мянга гаран центнер таряа сохиһон байна. Мүн нютагайнгаа 20 басагадые мэргэжэлдээ һургаа. Иимэ жэшээнүүд олон.

Механизаторнуудай аха гвардиин түлөөлэгшэд — Социалис Ажалай хоёр дахин Геройнууд Г. Е. Буркацкая, А. В. Гиталов, Д. М. Гармаш болон бусад үндэр дээдын шанда хүртэгшэдые халуунаар амаршалба.

Манай ороной механизаторнуудта ехэ анхарал оролдолго хандуулдагайнь түлөө эдэнэр парти, правительстваа баяр хүргөө.

(ТАСС-ай корр.).

Валентина Павловна Гранат 14-дэхи жэлээ Улаан-Үдын барилганууд ... хүдэлнэ. Тэрэ коммунис ажалай ударник, 1-дэхи СМУ-гай түрүү ... лүүшадай нэгэн юм. Валентина Павловна Гранат үйлэдбэриингөө ... даабаринуудые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Тиихэдээ халаан бүри ... кубометрэй орондо 1,6—1,8 кубометр хана эрхим һайнаар бодхоодог ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шулуушан В. П. Гранат.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

Хуряалга шамдуулна

Арба нэгэн союзна республикын ажахынууд ургаса хуряажа эхилээ. Эндэхи тарилгын талмайн 13 процент дээрэһээ ороохото, ороохотобобово ургамалнууд хадагдаад байна. Ургаса хуряаха оньһото техникээ саг болзор соонь, һайнаар бэлдэһэн ажахынуудай ажал хэрэгүүд һайн. Хуряалгын хүдэлмэриин эхилтэр үсөөхэн неделиин үлэһэн ушарые ороной хойто ба зүүн районуудай механизаторнууд хараадаа абана гээшэ гү?

СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэһэнэй ёһоор, июлиин 22-ой байдалаар колхоз, совхозуудай 560 мянга шахуу гэхэ гү, али бүхы комбайнуудай 85 процентнь хуряалгада бэлдэгдээд байба.

Украинын, Белоруссиин, Молдавиин ажахынуудта комбайнуудые заһабарилжа дүүргээ. РСФСР-эй хэдэ хэдэн областьнуудай ажахынууд оньһон техникэ заһабарилха хүдэлмэри унжагайруулжа байна. Эндэ бүхы дээрэнь абажа харабал, арбанай найман комбайнинь бэлэн болонхой. Казахстанай колхоз, совхозуудта оньһото техникэ бэлдэлгэ хангалтагүй.

Зунай саг шамдуулна. Ургаса хуряалгын оройтоһон ушар машина, техникынгээ һаатангүй һайнаар хүдэлхын тула ехэ оролдолго гаргаха, анхарал хандуулха эрилтэ табина. Украинын, РСФСР-эй механизаторнуудай түрүү коллективүүд орхигдошоһоншье комбайнуудаа заһабарилһан байна. Ургасаяа болзор соонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха гээшэ таряашадай гол зорилго болоно.

(ТАСС-ай корр.).

ОЁОРОЙ СОВХОЗДО

ХУРЬГАД ЭХЭЬЭЭ ҺАЛГААГДАНА

Зэдын аймагай Оёорой совхозой хонишод энэ жэлдэ түл абалгаяа муу бэшээр үнгэргөөд, харууһалдаг малаа зунай үедэ һайса шахан таргалуулхые оролдоно.

Хонидойнгоо хүсэ шадал һайжаруулха хэрэгтэ хурьгадые эхэһээнь саг соонь һалгааха гээшэ угаа шухала гэжэ эндэхи малшад һайса ойлгоно. Мүнөө үедэ хурьгадай 20 гаран килограмм болоод байхадань, эхэһээнь һалгааха ажал түлэг дундаа ябажа байна.

Малшад болон зоотехническэ мэргэжэлтэд хурьгадаа эхэһээнь һалгаахадаа эрэ эмыень, түрэһэн үдэрыень, ехэ багыень, нооһонойнь шанар хэраадаа абадаг байна. Совхозой эхэ хонидой 16 отарын эгээл һайн эмэ хурьгад илгагдажа, тусхай отаранууд болгогдохо юм. Мүнөө үедэ эмэ хурьгадһаа бүридэһэн 8 отара бүридүүлэгдэһэн. Тэдэ отаранууд дүршэлтэй бэрхэ хонишодто: Ж. Очироз, Д. Будаев болон бусадта даалгагдаха байна.

Хурьгадые эхэһээнь һалгааха харюусалгатай ажалда совхозой гол мэргэжэлтэд — ветврач, зоотехник, ветеринарна фельдшернууд хабаадалсана. Гадна энэ ажалда эхэ хонидые харууһалдаг хонишод өөһэдөөшье хабаадалсана.

ШАХАН ТАРГАЛУУЛГЫН ГҮҮРТЭНҮҮДТЭ

Гүрэндэ тушаагдаха бүхы малаа зунай үедэ һайса шахан таргалуулха гээшэ шухала асуудалнуудай нэгэн гэжэ Оёорой совхозойхид тоолодог байна.

Мүнөө үедэ шахан таргалуулха отарануудта хамта дээрээ 4 мянган хонид, 600 толгой үхэр табигданхай. Холын бэлшээринүүдтэ эльгээгдэһэн 2.300 гаран хонид илангаяа һайнаар харууһалагдана. Эдэ хонид хоёр отара болгогдоод. дүршэлтэй хонишодто даалгагданхай. Нэгэ отарань Б. Бад..., нүгөөдэнь В. Мендиковтэ үгтэнхэй.

Хонидой отарануудһаа холо бэшэ зарта үнгэрэгшэ жэлэй эрэ хашарагууд шахан таргалуулагдана. Май эхинһээ холын бэлшээридэ гаргагданхай эдэ хашарагууд Н. Колодин болон бусадта даалгагданхай. Мал адуулгадай оролдосотой бэрхээр ажаллаһан ашаар шахан таргалуулагдажа байһан малынь сүүдхэдээ дунда зэргээр ... граммаар нэмэнэ.

Шахан таргалуулагдажа байһан гүүртын хашарагууд тус бүридөө ... килограммһаа бага бэшэ шэгнүүргээр намартаа тушаагдахаар хараалагдана.

А. ЕЛИСЕЕВ,
«Зэдын үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. Г. БЕЛОЗЕРОВАДА БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ГАБЬЯАТА ЭКОНОМИСТ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин экономикэ хүгжөөхэ талаар габьяатай байһанайнь түлөө Зэдын райпотребсоюзай главна бухгалтер **Белозерова** Надежда Григорьевнада **Буряадай АССР-эй габьяата экономист** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1974 оной июлиин 26.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

УЛААН-ҮДЫН СУДНА БҮТЭЭЛГЫН ЗАВОДОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис мүрысөөндэ үйлэдбэриин үндэр үрэ дүн туйлаһанайнь түлөө иимэ хүнүүдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Багринцев Олег Николаевичые — судна хабсаргагша.

Гореев Раис Сафоновичые — технологическа таһагай начальник.

Хвойнов Борис Алексеевичые — инженер-технолог.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1974 оной июлиин 26.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

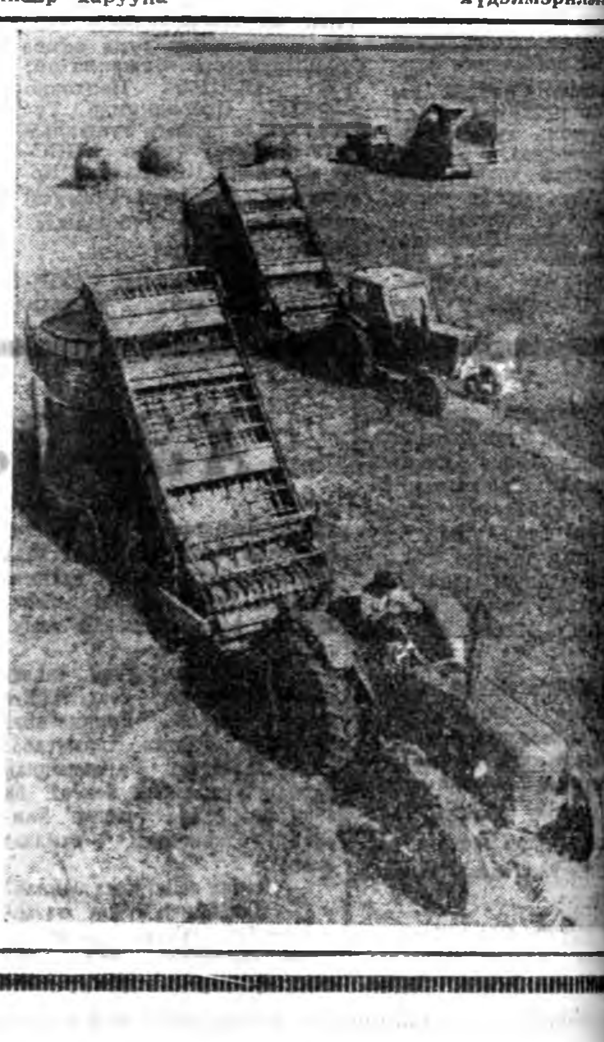
РОСТОВОЙ ОБЛАСТЬ. «Мичуринский» совхозой таряалан дээрэ ургаса хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Поли дээрэ 50 комбайн гаргагданхай. Эхэ орондоо 15200 тонноһоо бага бэшэ таряа тушааха гэһэн хүндэтэ уялга совхозой таряашад абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой тоог дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ОРЕНБУРГЫН ОБЛАСТЬ. «Урал» колхоздо гранулированна тэжээл бэлэдхэхэ шэнэ цех ашаглалгада үгтэбэ. Гүйсэд оньһожоруулагдаһан энэ цех түргэн, һайнаар хуряагдаһан ногоогоор сүүдхэ соо 16 тонно хүрэтэр витаминтай тэжээл бэлэдхэхэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой сабшалан дээрэ үбһэ бэлэдхэлгын үедэ.

ТАСС-ай фотохронико.

МҮНӨӨДЭР—ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

ХҮН ЗОНОЙ ЭРИЛТЭ ГҮЙСЭДӨӨР ХАНГАХА

Июлиин 28-да худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшын үдэр. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдээр, партиингаа Центральна Комитедэй партида, совет арадта хандаһан Хандалгаар зоригжоһон түрэл ороноймнай ажалшад энэ һайндэрые социалис болон политическэ ехэ дэбжэлтээр угтажа байна.

Энэ жэл республикымнай худалдаа наймаанай предприяти, эмхи зургаануудай коллективүүд түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын, хүн зоной эрилтэ гүйсэд хангахын түлөө шармайн оролдожо байна. Эмхи табан жэлэй гурбан жэл зургаан һарада эд бараанай эрьесын түсэб 12 миллион түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдөө.

1973 ондо республикымнай худалдаа наймаанай түрүүшүүл гүрэн түрынгөө дээдын шагналда хүртөө һэн. Жэлэйнгээ түсэб, уялгануудаа эрхим һайнаар дүүргэһэн гүрэнэй худалдаа наймаанай 20, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин 16 хүдэлмэрилэгшэд орден, медальнуудаар шагнагдаа юм. Тэдэнэй зарим нэгые дурдаа һаа, Ажалай Улаан Түгай орденоор шагнагдаһан Улаан-Үдэ хотын горпищеторгын № 78 магазиниие даагша П. С. Анченова, Кяхта хотын универмагай нэгые даагша М. И. Черепьева, Сосново-Озёрскын хэрэглэгшэдэй кооперациин лавкын наймаалагша Г. Доржиев, горпищеторгын № 70 магазиниие даагша Е. Д. Бартаева, Сэлэнгын ОРС-ын Таловка тосхоной эдеэ хоолой магазинай наймаалагша М. Е. Баторова, столовонуудай трестын № 16 столовын тогоошон В. Колтович, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан горпищеторгын № 18 магазиниие даагша М. С. Кузьмина, Зэдын аймагай Петропавловка тосхоной наймаалагша Х. Л. Банзарханова, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар столовонуудай трестын «Дружба» кафегэй үйлэдбэриие даагша А. Д. Папеева, Хурамхаанай аймагай магазинай ахалагша наймаалагша Г. И. Зверькова болон бусад шагнагдаһан юм.

Республикымнай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэжэ, ажал хүдэлмэридөө нилээд амжалта туйлажа байна. Энэ жэлэй зургаа һарын эд бараанай эрьесын түсэб 100,8 процент дүүрэв. Социалис уялгын ёһоор ажалшадта 2.480 мянган түхэригэй эд товар, эдеэ хоол худалдагдаха байгаа һаа, 3 млн. 265 мянган түхэригтэ худалдагдаа.

Хахад жэлэйнгээ түсэб, уялгануудые Улаан-Үдэ хотын горпищеторгын, горплодоовощторгын, Хяагтын худалдаа наймаанай конторын, спортын хэрэгсэлэй магазинай, гол мүрэнүүдэй эмхи зургаанууудай ОРС-ын, Буряадай ном худалдаанай, Зэдын болон Ципиканай продснабуудай хүдэлмэрилэгшэд амжалтатайгаар дүүргэбэ. Тиихэдэ Улаан-Үдын универмагай, столовонуудай трестын, СССР-эй модоной министерствын Буряадай УРС-ын ба Баргажанай ОРС-ын, УРС-ын, Инскын, Байкальскын, Онохойн ба Хандагатайн ОРС-ын коллективүүд һайнаар хүдэлжэ гараа.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаанудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ горпищеторгын № 2 магазинай (директорынь нүхэр Степанова), № 3 «Звёздочка» магазинай (директорынь нүхэр Плетнёва), № 7 магазинай (даагшань нүхэр Беспалов), № 32 магазинай (директорынь нүхэр Деревянных), Улаан-Үдын плодоовощторгын № 2 магазинай (даагшань Ажалай Улаан Тугай орденто нүхэр Жигман), геологуудай ОРС-ын № 1 магазинай (даагшань нүхэр Красавина), Ципиканай продснабай Маловска участогай магазинай (даагшань нүхэр Тихонова) хүдэлмэрилэгшэд түрүүлжэ гарабад.

Хүдөө нютагай ажалшадай эрилтэ, гүйлтануудые гүйсэд хангахын тула эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд ехэхэн оролдолго гаргажа байдаг. Кооперативна худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд хахад жэлэйнгээ эд бараа худалдаха түсэбөө 1.200 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэбэ. Ажал хүдэлмэридөө Захааминай аймагай Михайловка тосхоной магазинай наймаалагша Ц. Б. Юможапова, Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй сельпогой Ташир тосхоной гутал наймаалдаг магазинай наймаалагша М. Ж. Базаржапова, Байкальска райпогой магазинай наймаалагша М. И. Челпанова болон бусад эрхим амжалта туйлаа.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд худалдаа наймаанай эмхи зургаануудые һайн баазануудтай болгохын, ажал хүдэлмэридөө түрүү онол арга хэрэглэхын түлөө ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Энэ талаар хүнүүдэй өөһэдынь дураар хэрэгтэй юумэеэ шэлэн абаха хэмжээнүүдые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэээшэ тон шухала. Мүнөө иимэ шэнэ онол арга хэрэглэн, гүрэнэй худалдаа наймаанай 256 магазин, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдөө тосхонуудай гурбадахи магазин бүхэн хүдэлнэ. Гэхэтэй хамта энэ шэнэ онол арга манай республикын худалдаа наймаанай эмхи зургаанудта үшөөл һулаар хэрэглэгдэнэ гэхэ хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэ илангаяа Улаан-Үдын горпищеторгын, горплодоовощторгын, Хяагтын худалдаа наймаанай конторын, СССР-эй модоной министерствын Буряадай ОРС-ын, ВСЖД-гэй отделениин ОРС-ын болон бусад эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд гүйсэд анхаралаа хандуулнагүй.

Арад зоной ажабайдалда ниитын эдеэ хоол ехэ нүлөөтэй. Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хүдэлмэриһөө фабрика, заводто, колхоз, совхозуудта хүдэлдэг ажалшадай ажалай бүтээсэ бага бэшээр дулдыдаха гээшэ. Хүн зон ажал хүдэлмэридөө, һургуули, амаралтада байхадаа, ехэнхидээ ниитын эдеэ хоолоор хангагдана.

Тиимэһээ ниитын эдеэ хоолой предприятинуудые олон болгохо, тэдэнэй ажал хүдэлмэри һайжаруулха гээшэ тон шухала. 9-дэхи табан жэлэй гурбан жэлдэ ниитын эдеэ хоолой эмхи зургаанууд 6.930 хүнэй эдеэлхэ һууряар нэмээ гэхэ гү, али 25,7 процентээр ургаа. Республикымнай ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд хахад жэлэйнгээ түсэб 100,7 процент дүүргээ, түсэбһөө гадуур 187,5 мянган түхэригэй продукци хүн зондо худалдагдаа. Столовонуудай трестын, Зэдын ба Ципиканай продснабуудай, түмэр харгын, мүрэнэй пароходствын, Гусиноозёрскын ОРС-ын ниитын эдеэ хоолой предприятинууд муу бэшээр хүдэлжэ гараа.

Энэ жэлэй 6 һарада республикада 900 хүнэй һуужа эдеэлхэ 11 шэнэ предприятинууд ашаглалгада үгтөө. Ниитын эдеэ хоолой олонхи предприятинууд ажал хүдэлмэридөө шэнэ онол аргануудые хэрэглэнэ. Энэ талаар илангаяа хүдэлмэришэдэй, студентнүүдэй столовонуудта ехэхэн юумэ хэгдээ.

Хүн зониие ниитын эдеэ хоолоор хангалга һайжаруулха талаар столовонуудай трестын № 1, № 2, «Байкал» ба «Полёт» ресторануудай, Брянска ОРС-ын № 5 столовын, Соведүүдэй ба геологоуправлениин байшан соохи столовонуудай коллективүүд ехэхэн оролдолго гаргаа. Столовонуудай трестын № 7 столовын тогоошон М. Е. Иванова, № 13 столовын — Л. Н. Сташко, «Байкал» ресторанай — Л. М. Петрякова, Турунтаевай эд хэрэгсэлэй нэгэдэлэй столовын — У. Р. Бирюкова, Улаан-Үдэ станциин ресторанай — М. Я. Брянская, Л. П. Китаева гэгшэд эрхим һайнаар ажаллажа гараһан байна.

Гэхэтэй хамта хүн зониие ниитын эдеэ хоолоор хангаха талаар манай республикада үшөөл дутуу дунданууд нилээд үзэгдэнэ. Гурбан жэл зургаан һарын туршада ниитын эдеэ хоолой предприятинууд өөһэдөө продукци гаргажа, худалдаха түсэбөө дүүргээгүй. Энэ талаар Буркоопсоюзай, столовонуудай трестын, совхозуудай столовонууд муугаар хүдэлөө.

Республикынгаа бүхы ажалшадые манай һайндэрөөр амаршалхатаяа хамта, бидэнэр, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд, ажал хүдэлмэридөө байгаа дутуу дунданууды усадхан, тэдэнэй эрилтэ, гүйлтые гүйсэд хангахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулхабди гэжэ найдуулха байнабди.

М. ХАБАЛОВ.
БурАССР-эй худалдаа наймаанай министр.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ БОЛОН НИИТЫН ЭДЕЭ ХООЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой талаар габьяатай байһанайнь түлөө иимэ хүнүүдтэ **Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн нэрэ зэргэ олгохо:

Ангархаева Екатерина Нимаевнада — Хэжэнгын райпотребсоюзай Хэжэнгын худалдаа наймаанай розничэо нэгэдэлэй директор.

Деревянных Клавдия Ивановнада — Улаан-Үдын горпромторгын ажахын тоосоондо ороһон 32-дохи магазинай директор.

Шипулина Лидия Ивановнада — ой модоной ба модо болбосоруулгын промышленностиин Буряадай УРС-ын хүдэлмэрилэгшэдые хангадаг Тимлюйн таһагай начальник.

Шевченко Прасковья Степановнада — Улаан-Үдын столовонуудай трестын 2-дохи столовын үйлэдбэриие даагша.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1974 оной июлиин 26.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ БОЛОН НИИТЫН ЭДЕЭ ХООЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис уялгануудаа дүүргэхэдээ, үндэр үрэ дүн туйлаһанайнь түлөө иимэ хүнүүдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Антропова Валентина Михайловнае — Буряадай хладокомбинадай түсэблэлгын-экономическа таһагай начальник.

Бадмаев Ханда Цыреновичые — Буряадай АССР-эй Худалдаа наймаанай министерствын худалдаа наймаанай техникээр хангадаг тусхай шэглэлтэй комбинадай оньһон түхеэрэлгэнүүдые заһадаг электрослесарь.

Грехова Валентина Антоновнае — Яруунын райпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо.

Красавина Анна Сергеевнае — Буряадай геологоуправлениин ОРС-ын 1-дэхи магазиниие даагша.

Лубсанова Долгор Базаржаповнае — Улаан-Үдын столовонуудай трестын 8-дахи столовын складые даагша.

Новикова Клавдия Николаевнае — —Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин ОРС-ын 7-дохи столовын повар.

Павлецова Галина Сергеевнае — Улаан-Үдын столовонуудай трестын «Байгал» ресторанай директор.

Степанова Прасковья Алексеевнае — Улаан-Үдын горпищеторгын ажахын тоосоондо ороһон 2-дохи магазинай директор.

Филиппова Людмила Ильиничнае — Хориин аймагай Хориин райпогой хилээмэ баригша.

Чистякова Анна Иннокентьевнае — ой модоной болон модо болбосоруулдаг промышленностиин Буряадай УРС-ын Шэнэ-Элхиин ОРС-ын столовые даагша.

Чувакин Максим Егоровичые — Зэдын райпотребсоюзай автобазын директор.

Юмжапова Цыбжит Базаржаповнае — Захааминай райпогой Михайловскын сельпогой наймаалагша.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото. Соведүүдэй байшан. 1974 оной июлиин 26.

СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси

ПАРТИ БА АРАДАЙ БАТА НЭГЭДЭЛ

Союзай Соведэй, Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэ нюурта.)

Конституциин ёһоор СССР-эй Правительствын бүридэлдэ ородог СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Ажалай ба салин хүлһэнэй асуудалнуудаар Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Сэнгүүлэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ тушаа хэлэхэ болоо һаа, — тус тус дурадхалнууд СССР-эй Верховно Соведтэ хожомынь оруулагдаха байха гэжэ саашань А. Н. Косыгин хэлээ.

СССР-эй Верховно Совет СССР-эй Правительствын — СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй бүридэл нэгэн дуугаар баталһан байна.

Һүүлээрнь А. Н. Косыгин иигэжэ хэлээ:

Депутат А. Н. КОСЫГИНАЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэд депутадууд! Бидэндэ этигэл найдабари хүлеэһэнэйнь, Правительствын ажал ябуулгые һайшаагаанайнь түлөө манай партиин гүрэнэй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведтэ танай баталһан Советскэ Правительствын бүридэлэй гэшүүдэй ба өөрынгөө зүгһөө эгээл гүнзэгы ехэ баяр баясхалан хүргэхыемни тамда зүбшөөгыт. (Альга ташалган).

Үнгэрһэн саг соо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэдэг ажал ябуулгада КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневэй сесси дээрэ хэлэһэн үгэ соо үгтэһэн сэгнэлтые, бүхэ совет арадайнгаа зүгһөө хэлэгдэһэн сэгнэлтые һанада манай бүхы хүдэлмэриие улам саашаданьхайжаруулан һайжаруулха гэжэ уряа мэтээр Правительствын бүхы бүридэл угтан абаһан байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гэшүүдэй нэрэ хүндын хэрэг ехэ байһые, тэдэнэй харюусалгын туйлай ехэ байһые бидэ һайнаар мэдэнэбди. Гэхэ зуура Совет Социалис Республикануудай Союзай засаг түрын дээдэ органой Советскэ правительствын шэнэ бүридэлые нэгэн дуугаар баталһан ушар нэн түрүүн манай Коммунис партиин политикые, коммунис һайн һайхан үг зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхын түлөө тэрэнэй ябуулдаг хэлбэришэгүй, шууд сэхэ тэмсэлые бүри мүһэн һайшаажа байһанай гэршэ мүн гэжэ бидэ тоолонобди.

Арадай ажахые, эрдэм наука, гэгээрэл, соёл культура болон гүрэн түрын ажал ябуулгын бусад һалбаринуудые хүтэлбэрилхэ тушаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эрхилдэг бүхы ажал ябуулга, мүн Совет гүрэнэй бэелүүлдэг хэлбэришэгүй сэхэ, тогтууритай бата дотоодын ба гадаадын политика хадаа манай общественэ хүгжөөхэ хэрэгтэ КПСС-эй дүүргэдэг хүтэлбэрилхы үүргээр, мүн социально-экономическа шэнэ хубилалтануудые бэелүүлхэ тушаа эрдэм ухаанда түшэглэһэн стратегеэр ба политикаар, коммунис общество байгуулха агууехэ үг зорилгонуудаар тодорхойлогдоно.

Мүнөөнэй түүхэтэ шата дээрэ манай общественын социально-экономическа хүгжэлтын гол шэглэл, общественын ажахын ба соёл культурын ажабайдалай тодорхой зорилгонууд, тэрэшэлэн манай гүрэнэй гадаадын политикын хараа шугам КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд соо, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй тогтоолнууд соо, Политбюрогой шухала шухала шиидхэбэринүүд соо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн программна үгэнүүд соо али бүхы талаһаа зохёон найруулагданхай.

Ороной үмэнэ табигдажа байгаа зорилгонуудые бодотоор бэелүүлгэтэй холбоотой туйлай ехэ хүдэлмэри СССР-эй Министрнүүдэй Совет, бүхы министерствэнүүд ба албан зургаанууд бэелүүлхэ байна. Тиихын тула бидэ бултадаа бүхы хүсэ шадалаа, эдэбхи үүсхэлээ элсүүлхэ, хүдэлмэриин али бүхы участогуудтахи зорилгонуудые эрхим һайнаар шиидхэхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэ, ажал хэрэгтээ ёһотойл зохёохы үүсхэлтэйгээр хандаха болонобди. Партиин Директивэнүүдэй ёһоор Советскэ правительство хадаа хурдан түргэнөөр хүгжэжэ, бүри орёо оньһон боложо байгаа ажахыгаа саашадаа улам һайнаар хүтэлбэрилхэ, журам ба эмхидхэлээ бүри һайжаруулха, өөһэдтөө болон гүрэнэй аппарадай бүхы шатануудта хүгдэдэг эрилтээ дээшэлүүлхэ асуудалда анхаралаа хандуулха байна.

Хүндэтэ нүхэд депутадууд! Партиин ба арадай үзүүлһэн этигэл найдабари бидэндэ үндэр ехэ харюусалга даалгахаһаа гадна, мүн агууехэ зоригжуулхы уряа мэтээр бидэндэ үгтэгдөө.

Энэ үндэр этигэл найдабариие харюулхын тулада, манай агууехэ Коммунис партиин шалгагдамал хүтэлбэри доро коммунизм байгуулжа байгаа совет арадай дура зориг дүүргэхын тулада СССР-эй Министрнүүдэй Совет бүхы юумэ хэхэ байха гэжэ правительствын бүхы гэшүүдэй, мүн өөрынгөө үмэнэһөө таанадые найдуулхыемни зүбшөөгыт. (**Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалган**).

СССР-эй генеральна прокурорые томилхо тухай асуудал депутадууд хаража үзэһэн байна. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ депутат **Н. В. Подгорнодо** үгэ үгтэнэ.

Депутат Н. В. ПОДГОРНЫН хэлэһэн үгэ

Нүхэд депутадууд! Хэнэйшье мэдэһээр, СССР-эй генеральна прокуророй эрхэ түлөөлэлгын болзор долоон жэл гэжэ Конституциар хараалагданхай юм.

Энэ тушаалда нүхэр Руденко Роман Андреевич 1967 ондо томилогдоһон байгаа, тиихэлээрээ тэрэнэй эрхэ түлөөлэлгын болзор дүүрэв, энээнтэй дашарамдуулан, энэ сессиин үзэмжэдэ манай гүрэнэй генеральна прокурор тухай асуудал оруулагдаһан байгаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум генеральна прокуророй тушаалда нүхэр Р. А. Руденкые дахин томилхо гэһэн дурадхал оруулна. Энэ дурадхалые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Верховно Соведэй партийна бүлэг, палатануудай Старейшинэнүүдэй соведүүд һайшаагаа.

Нүхэр Руденко Р. А. гүрэн түрын хүдэлмэриин ехэ дүй дүршэлтэй юм. Тэрэ хадаа 40 гаран жэлэй турша соо прокуратурын органуудта алба хэнэ, совет юстициин элитэ ажал ябуулагшадай нэгэниинь мүн гэжэ хүндэлэгдэдэг.

Генеральна прокуророй толгойлдог прокуратурын нэгэдэмэл бүхы органууд совет гүрэнэй ажахын-эмхидхэлэй ба социально-культурна ажал ябуулгын таһаршагүй эрхэ нүхэсэлынь бологшо манай общественын али бүхы ажабайдалда социалис хуулиин гол ёһонуудые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэдэ али бүхы хэмжээгээр туһалха үүргэтэй.

Нүхэр Руденко Р. А. КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй этигэл найдабариие харюулха байха. Конституциин ёһоор СССР-эй генеральна прокурорто даалгагдадаг уялгануудые эрхимээр дүүргэхэ байха гэжэ найдажа байһанаа танай зүгһөө, нүхэд депутадууд, элирхэйлэн мэдүүлхыемни зүбшөөгыт. (**Альга ташалган**).

* * *

СССР-эй генеральна прокуророор нүхэр Р. А. Руденкые томилхо тухай тогтоол нэгэн дуугаар баталан абтаба.

Зүблэхэ зүйлэй бүхы асуудалнууд харагдажа үзэгдөө. СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси дүүрээ гэжэ соносхогдоо.

(ТАСС).

МҮНӨӨДЭР—
СССР-эй
Далайн Сэрэгэй
Флодой һайндэр

Хоёр Улаан тугта Балтиин далайн флот.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Далайн Сэрэгэй Флодой отличник, хоёрдохи статьягай старшина Николай Соловьёв. Бүри һаяхан, нёдондо жэл тэрэ мүрэнэй судные жолоодон, Волго дээрэ тамаржа ябаһан юм. Харин мүнөө Николай Соловьёв дайшалхы һүртэ кораблиин жолоошон болонхой.

ТАСС-ай фотохронико.

ОКЕАН ДАЛАЙН ХАРУУЛ ДЭЭРЭ

Контрадмирал В. САБАНЕЕВ

ОРОНОЙМНАЙ далай шадарай городууд һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй. Рейд болон гаваньда байһан корабльнууд үнгын тугуудые үргэнхэй, һүниндөө элдэб галнуудые яларуулна. Совет хүнүүд Далайн Сэрэгэй Флодой һайндэрые тэмдэглэжэ байна. Тэдэнэр мүнөөдэр— далайн сэрэгшэдые, корабль бүтээгшэдые, Эхэ оронойнгоо далайн эрье зубшаһан хилэ сахигшадые, мүнөө үеын хүсэтэ флот байгуулагшадые амаршална.

Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы энэ жэлдэ совет арадай ажахын болон культурна байгуулалтын бүхы һалбаринуудта шэнэ амжалтануудые туйлана. СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта орон доторнай баяр баясхаланта ехэ һайндэр мэтээр үнгэрһэн байна. Энэ һунгалта хадаа олонниитын ажалай болон политическэ эдэбхиие ехээр дээшэлүүлхэ зуураа, парти арад хоёрой бата нэгэдэлэй гэршэ боложо, совет хүнүүдэй социалис гүрэн түрөө саашадань бэхижүүлхээр бэлэн байһаниие харуулаа.

Бүхы совет хүнүүдтэй хамта далайн сэрэгшэд түрэл партиингаа дотоодын ба гадаадын политикые, КПСС-эй ЦК-гай Политбюро болон Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй өөрынь хамаг ажал ябуулгые дэмжэнэ.

Советскэ Союзай, социалис хани нүхэсэлэй бусад оронуудай ба түрүү үзэл бодолтой хүсэнүүдэй оролдолгын ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ дэлхэй дээрэ ниитын элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи шахардуу шанга байдал һуларуулагданхай. Гэбэшье уласхоорондын байдалай һайжаруулагдахада империализмын хархис этэгээдүүд дураа гутана, тэдэнэр дэлхэйе «хүйтэн дайнай» үеын байдалда тэхэрюулхые оролдоно. Иимэ эрхэ байдалда хэзээдэшье һэргэг, Арми ба Флодоо бэлэн байлгахаар, дайшалхы шадабари мэргэжэлээ ходо дээшэлүүлжэ байхаар бидэниие партимнай һурганг гээшэ. Москвагай Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадай үмэнэ июниин 14-дэ нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ онсо тэмдэглэһэн байна: «...Манай обороно найдамтай, саашадаашье хэрэгтэй үндэр хэмжээндэ байлгагдаха гэжэ таанадые найдуулха байнаб, нүхэд».

Парти ба арадай хэрэгтэ үнэн сэхээр алба хэхэһээ, агууехэ Ленинэй захяануудые дүүргэхэһээ, хэзээдэшье дайшалхы бэлэн байхаһаа, социализмын туйлалтануудые, Советскэ Союзай далайн хилые хёрхо наринаар хамгаалхаһаа ондоо шухала юумэн совет далайн сэрэгшэдтэ үгы гээшэ.

* * *

СОВЕТ ороноймнай Далайн Сэрэгэй Флот баатаршалгын замуудые дабажа гараһан, тэрэнэй революционно ба дайшалхы ашаа габьяань айхабтар ехэ юм. Манай гүрэнэй, тэрэнэй Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түүхэдэ алдар солын олохон хуудаһан бэшэгдэнхэй. Совет ороноймнай далайн сэрэгшэд революциин урда тээхи Россиин флодой хамаг һайн, түрүү юумые уг залгамжалан абанхай.

В. И. Ленин, большевигүүдэй парти флодуудта бологдог революционно хүдэлөөндэ айхабтар ехэ анхарал хандуулдаг, флодые революциин гол хүсэнүүдэй нэгэн гэжэ тоолодог һэн. Партийна организацинууд корабльнуудай сэрэгшэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг байһан. Энэ хүдэлмэринь дэмы үнгэрөөгүй. «Аврорын» буугай сууряан агуу Октябриин һүлдэ болон, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе сагай — социализмын ерэһые, капиталис байгуулалтын хүмэрин унажа захалһые дэлхэйдэ тунхаглаа бэлэй.

Октябриин революциин илалтын һүүлээр удангүй 1918 оной февралиин 11-дэ В. И. Ленин Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улаан Флодые байгуулха тухай Арадай комиссарнуудай Соведэй Декредтэ гар табиһан юм. Далайн сэрэгшэд Совет засагай туйлалтануудые хамгаалха хэрэгтэ революционно баатаршалгын үльгэр жэшээ харуулһан гээшэ.

Далайн сэрэгэй флодые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ тухай РКП(б)-гэй X съездын шиидхэбэри манай флодой хуби заяанда туйлай ехэ үүргэ дүүргэһэн гээшэ. Парти, правительствын анхарал оролдолгоор тон богонихон болзор соо флоднай шэнэ корабльнуудаар хангагдаа. Һуралсалай һайн баазатай боложо, ажал хэрэгээ һайн мэдэхэ мэргэжэлтэдээр, ерээдүйн флотоводцуудаар хангагдаа бэлэй. Тэдэнэй бэлиг шадабари Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ элирэн харагдаа.

Германиин фашизмтай болоһон аюулта дайнда совет морягууд эгэршэгүй хатуу зоригой, шэн габьяагай үльгэр жэшээ олоороо харуулһан. Далайн Сэрэгэй Флот дайсанай корабльнуудта, транспортда шанга добтолго хэдэг, далай дээгүүр фронтдо хэрэгтэй ашаа зөөдэг. Совет Армиин флангнуудые бүхэлдэг, десантнуудые буулгадаг, корабльнуудай, эрье дээрэхи артиллериин буудалгаар дайсанда шанга сохилто үгэдэг байгаа. Дайнай жэлнүүдтэ Далайн Сэрэгэй Флот дайсанай 2500 корабль шэнгээһэн, гурба миллион шахуу сэрэгшэдые, тон ехэ хэмжээнэй сэрэгэй техникэ далай дээгүүр зөөһэн юм.

Эхэ оромнай далайн сэрэгшэдэй аша габьяае үндэрөөр сэгнэһэн. Тэдэнэй 515-дань Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ, тиихэдэ В. Н. Леонов, А. Е. Мазуренко, В. И. Ранов, Б. Ф. Сафонов, Н. Г. Степанян, Н. В. Челноков, А. Д. Шабалин гэгшэдтэ хоёр дахин энэ үндэр нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. 238 корабль, часть, соединени орденуудаар шагнагдаһан байна.

1965 ондо Илалтын 20 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Хойто зүгэй, Тихоокеанска, Хара далайн, Улаан тугта Балтиин флодууд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ дайшалхы габьяа, зориг, баатаршалга харуулһанайнгаа түлөө Улаан тугай орденоор шагнагдаһан байна. Энэ хадаа совет арадай Далайн Сэрэгэйнгээ Флодто инаг дуратай, хүндэлжэ байдагайнь гэршэ мүн болоно.

* * *

СОВЕТ ОРОМНАЙ дайнай үедэ һандаргагдаһан арадайнгаа ажахые һэргээн бодхоожо, өөрынгөө социально-экономическа хүгжэлтэдөө, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтээ шэнэ амжалтануудые туйланхай. Дайнай дүүрэһэнэй хойшонхи бүхы жэлнүүдэй үедэ Коммунис партимнай Совет гүрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые бэхижүүлхэ хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулжа байна.

Сэрэгэй талаар научно-техническэ дэбжэлтын туйлагдаһанай ашаар манайда хүсэ ехэтэй ракетно-ядерна Далайн Сэрэгэй Флот байгуулагданхай. Атомай хүсөөр уһан доогуур ябадаг лодконууд Флодоймнай дайшалхы гол хүсэн болоно. Эдэ лодконууд бэеэ даагаад, ондоо түрэлэй сэрэгтэй хамжаадшье оперативна ямаршье ехэ зорилго дүүргэхэ арга боломжотой юм.

Далайн авиаци гэээшэ абяанһаа түргөөр ниидэхэһээ байха, ракетэнүүдые абажа ябадаг. Баллестическэ ракетэнүүдээр зэбсэгжэһэн атомна лодконуудтай хамта далайн авиаци хадаа Далайн Сэрэгэй Флодой сохилто хэхэ гол хүсэн болонхой.

Наука болон техникын шэнэ туйлалтануудай үндэһэ һуури дээрэ уһан дээгүүр ябадаг (ракетнэ лодконуудтай тэмсэдэг, десантнуудые зөөдэг) корабльнууд олоор бүтээгдэжэ, Флодой бүридэлдэ ехэ һуури эзэлнэ.

Эрье дээрэ байдаг ракетно-артиллериин сэрэг Эхэ ороноймнай далайгаар зубшаһан хилые найдамтайгаар хамгаалдаг гол хүсэн мүн. Алдар солото далайн пехото хэзээдэшье дайшалхы бэлэн байдаг.

Совет Далайн Сэрэгэй Флодой хүсэн гансахан буу зэбсэгээр хизаарлагдана бэшэ. Флодоймнай гол хүсэн — хүнүүд болоно. Тэдэнэр шадабари ехэтэй мэргэжэлтэд, үзэл бодолой талаар хатуужаһан, парти, правительстводоо, арад зондоо үнэн сэхэ, хэлбэришэгүй патриодууд, бодото интернационалистнууд юм. Далайн Сэрэгэй Флодой матросууд, старшинанууд ба сержантнууд, мичмэнүүд болон прапорщигууд, офицернүүд, адмирал болон генералнууд Эхэ оронойнгоо обороные бэхижүүлхэ, соединени, корабльнууд болон частьнуудай дайшалхы шадабариие дээшэлүүлхэ талаар КПСС-эй XXIV съездын эрилтэнүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Уһан доогуур ябадаг «Ленинский комсомол» гэжэ атомна лодкын, бүлэг иимэ лодконуудай Хойто мүльһэн далай доогуур ба дэлхэйе тойрон тамарһыень, мүн «Океан» гэжэ сэрэгэй маневрой дүнгые совет хүнүүд һайн мэдэнэ.

Ороноймнай Далайн Сэрэгэй Флодой морягууд энэ жэлдэ өөрынгөө заншалта һайндэрые албан хэрэгтээ амжалта ехэтэйгээр угтаба. «Ленинский комсомол» гэжэ атомна лодкын, «Грозный» гэжэ ракетнэ крейсерэй, «Адмирал Сенявин» гэжэ крейсерэй экипажнууд социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана.

Далайн сэрэгшэдые һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ комсомолой организацинууд ехэ үүргэ дүүргэнэ. Манай Флот интернациональна зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Социалис оронуудай флодуудтай дайшалхы хани нүхэсэлнай улам бэхижүүлэгдэнэ.

Манай Далайн Сэрэгэй Флот — СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хүсэн түгэлдэр нэгэ хубинь байха зуураа, өөрынгөө патриотическа ба интернациональна уялгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ, Совет оронойнгоо, бүхы социалис хани нүхэсэлэй далайн эрьеэр гарадаг хилые найдамтай һэргэгээр сахин хамгаална.

«Правда» газетын пресс-бюро.

Крейсер хадаа океан далайда тамаран ябаһан булад хэрэм юм. Тэрэнэй оньһон түхеэрэлгэнүүдые, дайшалхы зэбсэгүүдые гүйсэд шудалха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эхэ ороноймнай океан далайн харуулшадай нэгэн—Улаан тугта Хара далайн флодой «Грозный» крейсер.

ТАСС-ай фотохронико.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

СТУДЕНТНЭР ТУҺАЛНА

Буряадай хүдөө ажахын институдай 11 студентнэр Сэлэнгын совхозой 12 отара хонидой нооһо богонихон саг соо шанар һайнтайгаар хайшалжа дууһаад, нютагаа бусажа ерэбэ. Эдэнэр 21 хоног соо 14.100 толгой хони хайшалһан байна.

Совхозой директор А. М. Гусев студентнэрые хани халуунаар угтажа, совхоздонь ехэ туһа хүргэһэндэнь бултандань баяр баясхалан хүргэбэ.

— Зоотехническэ факультедэй һурагшад Б. Ешижамсуева, Б. Дармаева, Д. Болотова гэгшэдэй илангаяа һайнаар хүдэлһэн тухай студентнэрые эрхилэгшэ Владимир Сметанин хөөрэбэ. Студент бүхэн үдэр соо 45—50 хониной нооһо хайшалдаг байгаа.

Мүнөө студентнэр практикынгаа дүүрэтэр совхоздо туһалхаар үлэнхэй.

Д. ДУГАРОВ.

ДУУ, ХҮГЖЭМ ЗЭДЭЛНЭ

Республикымнай уран зохёолшод, артистнууд болон композиторнуудһаа бүридэһэн бүлэг Зэдын аймагай нютагуудта хүрэжэ, дуу, хүгжэмөө зэдэлүүлжэ ябанхай. Эдэнэр тус аймагта хоёр долоон хоногой туршада айлшална.

Айлшадай дунда поэт Солбон Ангабаев, филармониин дуушан Владимир Санжиев, Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин һуралсалай талые даагша, дуушан Климент Миткинов, мүн тус училищиин багша, залуу композитор Гур Дашапылов гэгшэд бии.

Хүндэтэ айлшад аймагай Ленинэй, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, «Мир», «Коммунизм» колхозуудай малшад, таряашадта концерт табиһан, хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна. Эдэнэр хаанашье ябахадаа, пэрьемэ альга ташалгаар угтагдадаг байгаа.

О. КЛЕШНИН.

ҺАЙНДЭРТЭ ЗОРЮУЛАГДАҺАН МҮРЫСӨӨН

Мүнөөдэр — июлиин 28-да СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэртэ зорюулагдаһан һайндэрэй мүрысөөн Сэлэнгэ мүрэн дээрэ үнгэргэгдэхэнь. Мүрысөөн үдэрэй 11 часһаа эхилхэ.

Һайндэрэй программада суднануудай парад-жагсаал, парашютистнуудай уһа руу һүрэлгөөр, тамардаг амфиби-автомашина, бронетранспортёрнуудай һонирхолтой мүрысөөн болохо байна. Энээнһээ гадна, зүрхэтэй, солбон спортсменүүд катернуудта хүтэлүүлэн санаар уһан дээгүүр һолжорхо юм. Мүн эдир судо, авиамоделистнүүд, ракетчигүүд өөһэдынгөө дархалһан модельнүүдые туршажа, ахамад нүхэдөө һонирхуулха, баясуулха байна.

Һайндэрэй мүрысөөнэй үнгэргэгдэжэ байхада, духовой оркестр наадаха, буфет хүдэлхэ юм.

Г. ЗЫБИНА.

АДРЕСЫНЬ— БАМ

Манай штатнабэшэ фотокорреспондент П. А. Яхновецкий энэ фото-зураг Баргажанай аймаг ошоһон харгы дээрэһээ буулгажа асарһан байгаа. Мүнөө Байгал-Амарай түмэр замай барилга гэһэн адрестай ашаан энэ харгыгаар Баргажанай адаг хүрэтэр абаашагдажа, эндэһээ саашаа далайгаар Нижне-Ангарск эльгээгдэхэ юм. Манай энэ зураг дээрэ БАМ-ай барилгада хабаадагшадай байха вагончик харуулагдана.

Номин туһгалаг Байгал далайн мүльһэн хушалтаһаа сэбэрлэгдэмсээр Хойто-Байгалай аймагһаа эхилһэн БАМ-ай барилгада эльгээгдэхэ ашаан үдэрһөө үдэртэ үргэдэжэ эхилээ. Мүнөө Нижне-Ангарскын портдо хүндэ ашаатай баржанууд олоороо ерэжэ эхэлбэ. Баржа дээрэхи ашаануудай дунда мантан томо бульдозернууд, тохорюу хүзүүтэ кранууд, тракторнууд болон автомашинанууд, барилгашадай байха гоё һайхан вагончигууд олон.

Бүхэсоюзна барилгада далайгаар ерэһэн ашаан богони саг соо буулгагдажа, тэрэ дороо эзэдтээ эльгээгдэнэ.

Далайгаар ашаанай ерэжэ эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо ашаан бүри ехээр ерэжэл ерэжэл байнхай. Гансахан һүүлэй хоёр үдэрэй туршада 700 тонно ашаан ерэһэн байна. Тиимэһээ Нижне-Ангарскын портдо ерэһэн ашаае түргэн буулгаха хэрэгтэ тэндэхи хүдэлмэришэд оролдосо ехэтэйгээр хандана. Илангаяа Анатолий Петровой хүтэлбэриидэг ашаа буулгагшадай бригада ажалай эрхим амжалта түйлана. Тэдэнэр буулгагдахаар ерэһэн ашаа минуташье байлгангүй машинанудта ашажа, БАМ-ай барилгашадта эльгээхые оролдоно. Мүн Баргажанай адагһаа ашаа шэрэдэг Нижне-Ангарскын загаһанай заводой «Украина», «Волга», «Сибирь» суднануудай экипажууд ашаа шэрэхэ графигһаа холо урид портдоо ерээд байдаг болонхой.

Далайгаар зөөгдэжэ асарагдаһан зарим ашаануудынь Ангар мүрэн өөдэ суднануудаар шэрэгдэжэ, Уоянай, Кумороой барилгын участогуудта эльгээгдэнэ. Эхэ оронмнай зүг бүхэнһөө Бүхэсоюзна барилгада эльгээгдэһэн асари ехэ хүсэтэй, мантан томо техникэ зуурандаа минута, часшье һаатангүй хүрэхэ газартаа хүргэгдэнэ.

Манай корр.

ТОБШОХОНООР...

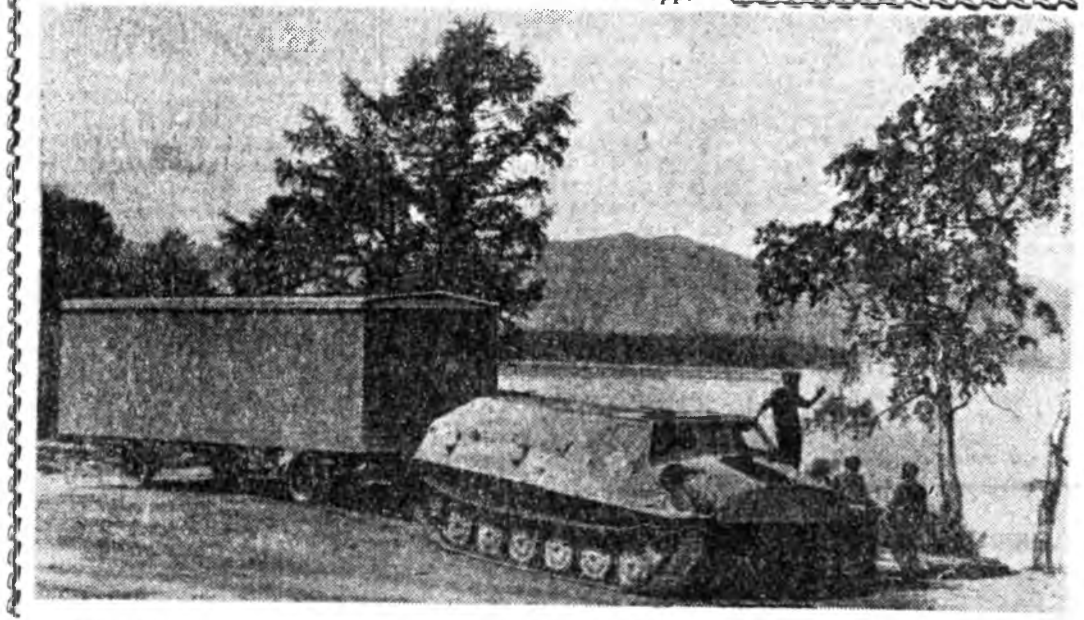
☆ ГАЛ ТҮЙМЭР ехэнхидээ муугаар табигдаһан пеэшэнһээ дулдыдадаг гэжэ хүн бүхэндэ мэдээжэ бээз. Манай Бэшүүрэй аймагта пеэшэн һайнаар табидагаараа мэдээжэ болоһон уран бэрхэ хүдэлмэришэд олон. Тэдэнэр сооһоо С. С. Олейников, А. П. Перелыгин, Г. Ф. Бельский, И. И. Ястребов, И. Г. Афанасьев болон бусадай нэрые дурдамаар. Эдэнэрэй уран гараар табигдаһан пеэшэнгүүдһээ нэгэтэшье утаа хаяба гэһэн гомдол дуулахагүйт.

П. АЮШЕЕВ.

☆ БУРКООПСОЮЗАЙ бэлэдхэлэй эмхинүүд колхоз, совхозуудһаа, мүн айлһаа үндэгэ худалдан абаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ. Июлиин 15-най байдалаар республика дотор 164 мянган үндэгэн суглуулагдажа, худалдаа наймаанда, хүүгэдэй ясли, саадуудта, эмнэлгын газарнуудта эльгээгдэбэ.

Аймагуудай дундаһаа Бэшүүрэй аймагай, Улаан-Үдын аймагай Тарбагатайн кооператорнууд амжалтатай.

Д. КОЛМАКОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июлиин 29-һөө, августын 4 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 29

19.00—Дамжуулгын программа. 19.05—Телевизионно һонин (буряадаар). 19.30—Спортын һонин. 19.40—Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.00—«Байгалай шэмэг». 21.10—«Маоизмда шүдэрлэн хүрмэгдэһэн Хитад». Хоёродохи дамжуулга. 22.25—Соносхолнууд. 22.30—«Харгы» — телевизионно уран һайханай фильм.

ВТОРНИК, 30

19.30—Дамжуулгын программа. 19.05 — Мультфильм. 19.15—«Горн» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 20.05—Телевизионно һонин. 20.25—«Календариин хуудаһануудаар». 21.05—Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 21.25—«Фермэнүүдтэ баян бардам тэжээл». 21.55—Соносхолнууд. 22.00—«Хүгжэм» — телевизионно суглуулбари.

СРЕДА, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00—Дамжуулгын программа. 18.05—Мультфильм. 18.15—«Буряадай уран зохёол».

«Орбита». 19.00—«Время»—мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — Телевизионно һонин. 19.50—«Танай бэшэгүүдээр». 20.15—«Ехэ яһатанай дээрэлхы шовинизм—маоизмын национальна политикын үндэһэ һуури» (буряадаар).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.30—«Манай адрес—Советскэ Союз». 20.35 — «Назначение» — телевизионно уран һайханай олон серитэй фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 1-дэхи сери. 21.45—«Мариин АССР-эй угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». КПСС-эй Мариин обкомой нэгэдэхи секретарь В. П. Никонов дамжуулгада хабаадана. 22.30—22.40—Забһарлалга. 22.40—Спортлотогой тираж (үнгэтэ). 22.50—«Уран зохёолшо Каверинэй зохёолой хуудаһануудаар». 23.35 — «1974 оной дуун» (үнэгэтэ). 24.00—«Время»— мэдээсэлэй программа. 00.30—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Киев)—«Динамо» (Москва). Киевһээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ).

ЧЕТВЕРГ, АВГУСТЫН 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.05—Дамжуулгын программа. 18.10 Телевизионно һонин. 18.30—«Проектһээ—шэнэ гэр толлотор».

«Орбита». 19.00—«Время»—мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — Хүдөөгэйхидэй үгэ бэелүүлэгдэнэ». 20.00—«Дэлхэй дээрэхи байдал тухай совет хүнэй һанамжа» (буряадаар).

«Орбита». 20.15—«Назначение» — телевизионно уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 21.25—«Табан жэлые уридшалан». Бүхэсоюзна репортаж. 21.55—«Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг». 22.25—22.35—Забһарлалга. 22.35—«Память у металлов» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 22.45 — Искусствын уран бэлигтэнэй концерт (үнгэтэ). 24.00—«Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00—Концерт.

«Орбита». 19.30—«Залуушуул» гэһэн дамжуулга. Хаана һурахаяа ошолтойб?

ПЯТНИЦА, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00—Дамжуулгын программа. 18.05—«Бидэнэр нааданабди»—үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 18.35—Телевизионно һонин.

«Орбита». 19.00—«Время»—мэдээсэлэй программа. 19.30—Сен-Санс. Оркестртэй наадаха фортепианын хоёрдохи концерт. 19.55—«Назначение» — телевизионно уран һайханай фильм. 3-дахи, 4-дэхи сери. 22.20—22.30 — Забһарлалга. 22.30—«Залуушуул» гэһэн дамжуулга. «Манай репортаж». 23.10—«Газар дэлхэйн залуушуул». Концерт. (үнгэтэ). 24.00—«Время»—мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00—Буряадай телевидениин ба радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 19.30—«Подозреваются все» — уран һайханай фильм.

СУББОТО, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.00—Дамжуулгын программа. 13.05—Һүүлэй һонин. 13.10—«Эдиршүүлэй оюун бэлиг» (үнгэтэ). 13.40—«Элүүр энхэ байлга» гэжэ программын почто. 14.10—«Москвагай концертын залнуудаар». 14.55—«Соло для часов с боем»—МХАТ-ай фильм—зүжэг түрүүшынхеэ харуулагдаха. 1-дэхи сери. 16.20 — 16.30 — Забһарлалга. 16.30—«Соло для часов с боем»—МХАТ-ай фильм—зүжэг. 2-дохи сери. 17.30—«Очевидное — невероятное». С. П. Капица дамжуулга хүтэлбэрилхэ. 18.30—Мори уралдалгын спортоор СССР-эй чемпионат (үнгэтэ). 19.00—«Время»—мэдээсэлэй программа. 19.30—«А плюс Б»—гэжэ залуушуулай программа (үнгэтэ). 20.45—Кино болгон буулгагдаһан уран зохёолнууд. «Алтан»—уран һайханай фильм. 22.20—22.30—Забһарлалга. 22.30 СССР—Сомали. «Хани барисаамнай бэхижэнэ». 22.55—Совет дуунуудай наймадахи фестиваль. Польшоһоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 24.00—«Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.30 — «Крах»—уран һайханай фильм.

ВОСКРЕСЕНИ, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА.

Улаан-Үдэ. 12.00—Түмэр замшадта зорюулагдаһан концерт.

«Орбита». 13.00 — Дамжуулгын программа. 13.05 Һүүлэй һонин. 13.10—«Будильник» (үнгэтэ). 13.40—«Советскэ Союзда алба хэнэб!» 14.40—«Хүгжэмтэ киоск». 15.10—«Мүнөөдэр—Түмэр замшадай бүхэсоюзна үдэр». СССР-эй зам харилсаанай министр Б. П. Бещев дамжуулгада хабаадана. 15.40—«Танай гуйлтаар». Концерт (үнгэтэ). 16.10—16.20 — Забһарлалга. 16.20—«Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 17.20—«Уласхоорондын һонин». 17.25—ССР Союзай Ехэ театрай скрипачнуудай ансамблиин концерт (үнгэтэ) 18.20—«Манай хүршэнэр»—телевизионно зүжэг (үнгэтэ). 19.00—«Время»—мэдээсэлэй программа. 19.30—Түмэр замшадай бүхэсоюзна үдэртэ зорюулагдаһан концерт (үнгэтэ). 21.20—Экран дээрэ кинокомеди. «Старинный водевиль» — уран һайханай фильм. 22.25—22.35—Забһарлалга. 22.35—«Балет тухай». СССР-эй арадай артистка М. Плисецкая. 24.00—«Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.30 — «Ошибка резидента»—уран һайханай фильм. 15.50—Концерт.

Бимбажап Нагмитович САНЖИЕВ

Ажалшадай депутаду... Бэшүүрэй аймагай Сов... гүйсэдкомой түрүүл... Бимбажап Нагмитович С... жиев сагһаа урид наһа б... ба. Бимбажап Нагмит... 1928 ондо Бэшүүрэй ай... гай Дунда-Хэрээтэ нют... түрөө һэн. «Коминте... колхоздо счетоводоор а... лажа эхилһэн байгаа. С... Армида алба хэһэнэй... һүүлээр колхозой ВЛКС... эй комитедэй секретар... һүүлээрнь партийна орг... зациин секретаряар хүдэ... Областной партийна һур... ли дүүргээд. удаан са... Ждановай нэрэмжэтэ ко... зой парткомой секретар... Хяагтын колхоз, совхоз... үйлэдбэриин управлен... КПСС-эй обкомой инстру... раар, партийно-гүрэнэй... налтын Хяагтын районно... митедэй түрүүлэгшээр ... дэлһэн байна. 1965 ... Бимбажап Нагмито... КПСС-эй Бэшүүрэй ра... мой хоёрдохи секретар... 1967 ондо ажалшадай ... тадуудай аймагай Сов... гүйсэдкомой түрүүлэгш... һунгагдаа. Энэ тушаалд... һа баратараа хүдэлөө.

Бимбажап Нагмитович ... хы наһан соогоо шэн габ... тайгаар ажаллаа. Тэрэ А... лай Улаан Тугай орден... хоёр медаляар шагнагд... хай. Нүхэр Санжиев Б. ... ажалшадай дунда ехэ хүн... тэй байгаа. Тэрээн ту... һаруул дурасхаалые ... зүрхэ сэдьхэлдээ хадагал... ябахабди.

Модогоев А. У., Се... нов Б. С., Пивова... Н. Б., Продайвода К. ... Баднев А. А., Лы... В. Ф., Бирюков В. ... Беляков А. М., Бардо... А. Б., Титов В. И., Ч... няков И. Д., Саг... В. Б., Волков В. А., Ш... котов И. К., Радн... В. Д., Сахьянов В. ... Черныш В. И., Дубр... ский В. И., Попов А. ... Плотников А. И., Б... мункуев В. Г., Ефи... И. П.

Хилын саанаһаа
· телефон · телеграф · радио

БЕРЛИН

Мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ

ТАСС

Зунай амаралтын үедэ ГДР-эй дунда һургуулинуудай хэдэн арбаад мянган багша, хүмүүжүүлэгшэ мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлдэг заншалтай юм. Үнгэрһэн хоёр долоон хоногой турша соо ороной багшанарай дүрбэнэй нэгэ хубинь тусхай лекцинүүдые шагнаһан байна. Берлиндэ хоёр мянга гаран хүн теоретическэ семинарнуудта ябаа. Гадна эндэ, мүн республикын бусад округуудаар багшанарта зорюулагдажа марксизм-ленинизмын, педагогико ба психологиин, математика ба географиин талаар лекцинүүд уншагдана.

Ород хэлэ заадаг багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана.

ПРАГА

ЧССР-эй хүдөөгэй ажалшадай туйлалтанууд

ТАСС

Орооһо таряа гүрэндэ худалдаха түсэбөө 102 процентээр дүүргэһэн тухайдаа Словакиин Галантын районой ажалшад парти, правительствада омогорхол баяртайгаар элидхэбэ. 275 мянган центнер шэниисэ, 158 мянга гаран центнер хара таряа гүрэндэ худалдаа. «Илалтата февраль» гэжэ кооперативай таряашад, механизаторнууд район соогоо түрүүлэн түсэбтэ даабаряа дүүргэһэн байна.

«Нива», «Колос» гэжэ совет комбайнууд энэ жэлдэ түрүүшынхеэ ЧССР-эй таряалан дээрэ хүдэлбэ. Тиихэдээ таряашадай үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө.

Галанта хадаа шэнэ ургасын орооһо таряа гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэһэн Словакиин Социалис Республикын дүрбэдэхи район болоно. Нове замки, Комарно, Дунайска среда гэдэг районууд ургаса хуряалгаяа дүүргэһэн тухайдаа мүн лэ элидхээ һэн. Түсэбтэ даабаряа дүүргэбэшье, таряашад ургаса хуряалгынгаа эршые һуладуулнагүй. Энэ жэлэй ургаса хуряалгын хүдэлмэри «Ургасаяа саг болзор соонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха» гэһэн уряа доро үнгэрнэ.

ПАРИЖ

Португалиин, МНР-эй правительствануудай шиидхэбэри

ТАСС

Хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоохо тухай шиидхэбэри Португалиин Республикын ба Монголой Арадай Республикын правительствануудабаба. Энээн тушаа протоколдо Францида байдаг Португалиин ба Монголой элшэн сайдууд гараа табиһан байна.

ДЕЛИ

ШЭНЭ ХУУЛИИН ПРОЕКТ

ТАСС

Ашаг үрэ багатай текстильнэ 100 гаран фабрикые гүрэнэй мэдэлдэ оруулха тухай хуулиин проектые Индиин правительство хараалаа. Эдэнь хоёр жэлэй урда тээ эмхидхэгдэн байгуулагдаһан национальна текстильнэ нэгэдэлэй мэдэлдэ оруулагдаха юм.

Правительствын абаһан энэ хэмжээ промышленностиин түрүү һалбаринуудай нэгэндэ гүрэнэй сектор бии болгохо замдахи түрүүшын алхам болоно гэжэ ороной түрүү үзэлтэй олониитэ тоолоно. Ушар юуб гэхэдэ, һая болотор үмсын эзэд эдэ бүгэдые дарлан мүлжэжэ байгаа бшуу.

ХАНОЙ

ХЭЛСЭЭГЭЭ ЭБДЭҺЭЭР

ТАСС

Вьетнамда буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээ сайгон сэрэгүүдэй эбдэжэ байһан тухай коммюникее Урда Вьетнамай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерство тараагаа. Июлиин 16-һаа 20 болотор Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын мэдэлдэ байһан газар нютагууд уруу сайгон сэрэгүүд 684 удаа доболго хэһэн байна гээд коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Сүлөөлэгдэһэн районуудые сайгон сэрэгүүд ехэ буугаар 319 дахин буудаа. Сайгон агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй самолёдууд сүлөөлэгдэһэн районууд дээгүүр 190 дахин сэрэгэй, тагнуулай ниидэлгэ хэһэн байна.

Энэ үе соо Куангчи, Тхыатхиен провинцинуудтахи РЮВ-эй ВРП-гэй мэдэлдэ байдаг нютагуудай агаарай дайда руу США-гай пилотгүй тагнуулай самолёт дүрбэн удаа нэбтэрэн ороо.

ЖЕНЕВЭ

ЖЕНЕВЭДЭХИ ХЭЛСЭЭНҮҮД

ТАСС

Кипртэ амгалан байдал тогтоохо зорилгоор хэлсээ хэхыень Англи, Греци ба Турциие уряалһан Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэриин ёһоор июлиин 25-да Женевэдэхи Нацинуудай ордон соо эдэ оронуудай түлөөлэгшэдэй гурбан талын хэлсээн эхилээ. Делегацинуудые гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд: Англиин — Дж. Каллагэн, Грециин — Г. Маврос, Турциин — Т. Гюнеш гэгшэд толгойлно. Кипр тушаа июлиин 20-до Аюулгүйн Соведэй абаһан шиидхэбэрие хаража үзөөд, гурбан оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд энэ шиидхэбэрие дэмжэжэ байһанаа, тэрэнэй хараалһан зорилгонуудые бэелүүлхээр эрид шиидэнги байһанаа батадхан харуулаа.

ООН-ой генеральна секретариин түлөөлэгшые ажаглагша болгон заседанинуудтаа уриха гэһэн шиидхэбэри министрнүүд абаа.

Имагтал буудалдаае болюулха, Кипртэ конституциин ёһоор тогтоогдоһон гурим һэргээн байгуулха, Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэриин ёһоор хариин бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые арал дээрэһээ гаргаха гэһэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхээр Греци бэлэн байна гэжэ Грециин гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Маврос Женевэдэ мэдүүлһэн байна.

ПАРИЖ

КИПРТЭХИ БАЙДАЛ ТУШАА

ТАСС

Арал дээрэ болоһон тулалдаануудые усадхаха, буудалдаае сүм болюулха гээшэ правительствымнай политическэ программа мүн болоно гэжэ Кипрэй саг зуурын президент Г. Клиридис мэдүүлбэ. Энэ хэрэгтэ ООН-ой хүсэнүүд шухала үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Кипрэй правительство хадаа аралые хубааха ябадал зүбшөөхэгүй гэжэ Г. Клиридис тэмдэглээ. Турциин сэрэгүүдэй бууһанай эсэстэ бэелүүлэгдэһэн газар дайдын хубилалтанууд саг үргэлжын шэнжэтэй байха ёһогүй.

* * *

Турциин гадаадын хэрэгүүдэй министр Туран Гюнеш «Монд» газетэдэ интервью үгэхэдөө, Кипрые хубааха ябадалда эсэргүүсэн һанамжаяа мэдүүлээ. Гэхэ зуура, Кипрэй асуудалые федеральна ёһоор шиидхэхын түлөө тэрэ нэгэн доро һанамжаяа хэлээ. Федеральна байгуулалта тушаа мүнөө-дээрэ тодорхой ямаршье түсэбгүй байнаб гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Кипр хадаа Греци болон Турциһаа амяараа, ёһотойл бээ даанхай гүрэн байхыень бидэ хүсэнэбди гэжэ Т. Гюнеш онсолон тэмдэглэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

Кипртэ ООН-ой сэрэгүүд асарагдаба

ТАСС

Эндэ мэдээжэ болоһоной ёһоор Кипртэ амгалан байдал сахиха зорилготой ООН-ой уласхоорондын хүсэнүүдые бэхижүүлхын тулада нэмэлтэ сэрэгүүд энээ руу асарагдажа эхилбэ.

ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхаймай гуйлтада харюу болгон, Англиин, Даниин, Швециин ба Финляндиин правительствануд бүхы дээрээ үшөө 1.400 хүнүүдые Кипртэхи ООН-ой сэрэгүүдтэ нэмээжэ эльгээхэ зүбшөөлөө үгөө.

ПЕКИН

Сэрэгэйхидтэ эсэргүү ябуулганууд

ТАСС

Хитадай элдэб хото городуудай байшан гэрнүүдтэ, үйлсэнүүдтэ плакадууд, дацзыбаонууд няагдана. Мэдээжэ дээдэ тушаалтадые, тэдэнэй тоодо командна ба политическэ шухала тушаалтай сэрэгэйхидые бирхүшаан шүүмжэлнэд.

КПК-гай ЦК-гай түрүүлэгшын орлогшо, Хитадай армиин главна политическэ управлениин начальник Ли Дэ-шэн шүүмжэлүүлэгшэдэй дунда бии. Байгша оной январь һараһаа хойшо тэрэ Шэньянска сэрэгэй округые командалдаг юм. Хунаньска сэрэгэй командалагша Ян Да-и болон тэрэнэй орлогшо Бу Чжань-я, Уханьска сэрэгэй округой командалагша Кун Цинцэ, Хэйлуцзянска сэрэгэй округой командалагша Ван Цзя-дао болон бусад хараалгана. Эдэнэр «баруунай хархис үзэлтэй хүсэнүүдэй түлөөлэгшэд» гэжэ нэрлэгдээд, «революционно үзэл сурталтай» олониитые даралгада хабаадана гэжэ гэмнэнэ.

АФИНА

Грецидэхи байдал

ТАСС

Грециин ниислэл хотодохи байдал заһаржа байна. Имагтал полициин хүдэлмэрилэгшэд хотын түбэй үйлсэнүүдые, талмайнуудые хинана. Афинын элдэб районуудта митингнүүд, демонстрацинууд болоно.

Грециин шэнэ правительствын гэшүүд уялгануудаа бэелүүлжэ эхилбэ.

1967 оной апрель һарада гүрэнэй урбалта хэһэн сэрэгэй захиргаанай һүлдэ тэмдэгые ороной гүрэнэй бүхы эмхи зургаануудһаа абажа хаяха гэһэн захиралта дотоодын хэрэгүүдэй министр гаргаа.

Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэнүүдтэ хаагдагшадые сүлөөлхэ. Юра гэдэг арал дээрэхи концлагерние хааха, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө ороноо урилжа ошоһон хүнүүдэй бусажа ерэхыень зүбшөөхэ гэһэн правительствын шиидхэбэрие олониитэ һайшаалтайгаар угтаба.

Энэ шиидхэбэри саг соогоо абтаа, шухала удха шанартай байна. Гэбэшье энэнь түрүүшын алхам болоно гэжэ «Вима» газетэ бэшэнэ. Политическэ байдал һэргээхын тула политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэнүүдтэ хаагдагшадые сүлөөлхэһөө гадна, эдэнэй хойноһоо мүрдэлгэ, мүшхэлгэ хэхэ хуулинуудые болюулха хэрэгтэй. Онсо байдал тухай хуули орон дотор хүсэндөө байһаар зандаа.

Шэнэ нэгэдэмэл правительствые дэмжэлгын демонстрацинууд бүхы Португали дотор үнгэргэгдэжэ байһаар. Энэ правительствада «Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөн», коммунис, социалис, арадай-демократическа партинуудай түлөөлэгшэд оролсоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лиссабон хотодо болоожо байһан ажалшадай манифестаци.

ТАСС-ай фотохроникэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин материалнууд. Рейдовэ бригадын материал. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин материалнууд. «Түрүүшүүлһээ жэшээ абаха»—М. Хабаловай статья.

Гурбадахи хуудаһанда: СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэртэ. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи худаһанда: «Оперын солистнууд»—корреспонденци. Элдэб һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ...

Улаан-Удэ 11.45 — Гур... А. В. Луначарскиин нэрэм... тэ Кузбассай драмын теат... зүжэг үхибүүдтэ харуу... даха.

«Орбита». 13.05 — һүүл... һонин. 13.10 — «Будиль... — һурагшадта зорюулагд... дамжуулга (үнгэтэ). 1... — «Советскэ Союзда алба... нэб!» — СССР-эй Далайн-... рэгэй Флодой үдэртэ зорю... лагдаһан дамжуулга. СС... эй ВМФ-гэй главна команд... лагшын нэгэдэхи орло... Советскэ Союзай Гер... Флодой адмирал В. А... сатонов дамжуулгада ха... далсаха. 14.40 — «Хүгж... киоск». 15.05 — «Шэ... хөөрэлдөөнүүд» — телев... онно документальна фил... түрүүшынхеэ харуулагда... (үнгэтэ). Совет-армен... 16.50—17.00 — Заб... лалга. 17.00 — «Кино... аяншалагшадай клуб» (үнгэ... тэ). 18.00 — «13 стулье... телевизионно богони зүж... дэй театр (үнгэтэ). 19.0... «Время» — мэдээсэлэй п... грамма. 19.30 — Остання... дахи һайндэрэй үдэшэ (... гэтэ). СССР-эй Далайн-С... гэй Флодой үдэртэ зорюу... дана. 21.00 — «Кинопано... ма». 22.30 — «Оперетт... тэ дуратайшуулда зорю... 23.00—23.10 — Заб... лалга. 23.10 — Хилэ... хигшадтай, уран ... шодой уулзалга. А. С... ков дамжуулга ... 24.00 — «Время» — мэдэ... лэй программа. 00.30—Д... до барилдаагаар СССР... чемпионат. Ригэһэ дамжу... га хэгдэхэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ...

Улаан-Удэ. 13.40 — «... дэнэр пионерүүдби» — ... левизионно документал... фильм үхибүүдтэ харуу... даха. 14.40 — Эстрадын ... церт.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Бэшүүрэй аймагай Со... ведэй гүйсэдхэхэ комит... дэй түрүүлэгшэ **Бимбажап Нагмитович САНЖИЕВАЙ** сагһаа урид наһа барагһан тухай КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй Верхов... Соведэй Президиум бол... Министрнүүдэй Сове... гүнзэгы гашуудалтайгаа... мэдээсэхэ зуураа, наһ... барагшын бүлынхидтэ... болон дүтын түрэл т... ралдань гүнзэгы гашууда... лаа мэдүүлжэ байһан... элирхэйлнэ.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1974 оной июлиин 28. 4 [illegible] уудаһан Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04537. Заказ № 0044...